

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACARA

REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ
ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

Biblioteca Centrală
Republicii
Muzeei

Nr. 18 (154)

Anul VII
3 mai 1958

PRIMĂVARĂ...

Fotografie de
A. MIHAILOPOL

În acest număr:

- pag. 4-5 — Ziaristul satului — fotoreportaj de E. Dascălu și S. Steiner.
- pag. 5-6 — De ce s-a împușcat Howard Rushmore? — de Sergiu Fărcășan.
- pag. 7 — Beteșugul — schiță de Asztalos Istvan.
- pag. 8-9 — Grătarul — reportaj de A. Coman.
- pag. 10-11 — Interviu cu Țândărică — de Rodica Pascal.
- pag. 12-13 — „Povestea vorbil” — reportaj de Cornel Bozbici.
- pag. 14-15 — Prin Londra de azi — Pe urmele lui Karl Marx — de Werner Goldstein, ziarist german.
- pag. 16 — „The New Rumania” — Mărturiile unui savant american care ne-a vizitat țara.
- pag. 17 — Scrisori din Paris — Fond și contraste de D. Anghel.
— Poezii de Vlaicu Birna și Adrian Beldeanu.
- pag. 18-19 — Doi ziaristi despre Sînicolaul Mare: Pe drumuri bănățene de Miko Ervin. — Cine are dreptate? de M. Murgu.
- pag. 20 — Din amintirile unui pictor — Întîlniri cu țărânii — de Gheorghe Zarubejnyi Löwendal.
— Din lirica armeană — de Victor Tulbure.
- pag. 21 — Cetățeanca turmentată — de Lascăr Sebastian.
- pag. 22-23 — 100.000 km pe jos — de Ion Marină.
- pag. 24-25 — Cuvinte încrucșate, Sfaturi practice, Sfatul medicului.
- pag. 26 — Fotocronică.
- pag. 27 — În jurul globului.
- pag. 28 — Omenirea acuză.

FARUL 4

SPIONAJ — CONTRASPIONAJ — ACȚIUNI PALPITANTE, PLINE DE NEPREVĂZUT — O SENZAȚIONALĂ INCURSIUNE ÎN TĂINELE UNEI MARI CONSPIRAȚII

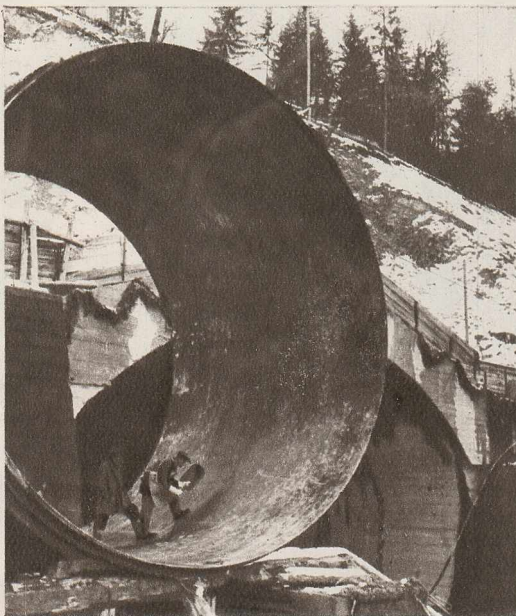
Toate acestea în „FARUL 4” — roman de Maria Roman — pe care-l puteți urmări începînd de sim-băta viitoare în „Flacăra”

PRIVIȚI CU NOI!

ȘTIAȚI CĂ un obiect din ceramică proaspăt lucrat sau o țesătură tratată cu coloranți sau cu alte substanțe chimice pot fi perfect uscate numai în câteva secunde (în loc de ore întregi) dacă sînt supuse acțiunii razelor infraroșii!

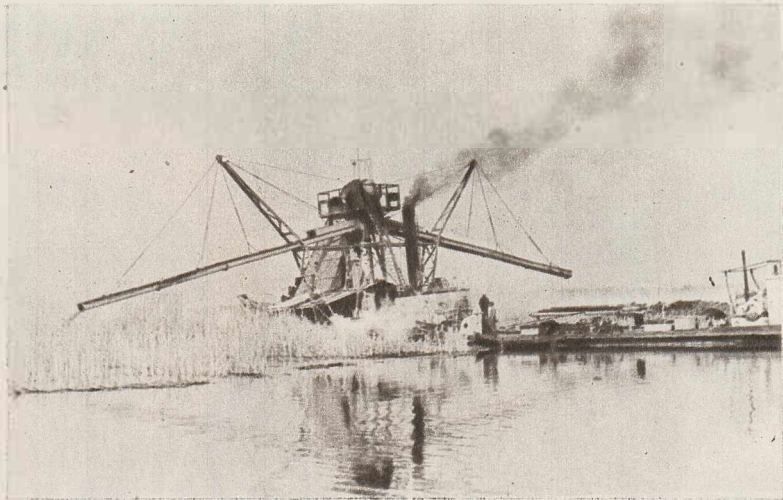
Aceste raze sînt produse de niște becuri speciale care pentru prima oară sînt fabricate și în țara noastră, la întreprinderea „Electrofar” din Capitală. Becurile infraroșii au o largă întrebuintare în industria pielăriei, textilelor, medicamentelor etc.

LA HIDROCENTRALA V. I. LENIN de la Bicăz a început montarea virolelor metalice de blindaj din Sectorul tunel-teșire. Înainte ca aceste piese să fie coborîte și montate, sudorii M. Buzea și V. Irimia fac lucrări de finisare a cordoanelor de suduri.

MORMINTUL LUI ȘTEFAN CEL MARE — aflat în interiorul mănăstirii Putna, ctitorită de marele domnitor al Moldovei.

LA MALIUC ȘI RUSCA, în Delta Dunării, se fac lucrări de dragaj pentru crearea de canale prin care se transportă stuful recoltat la platforma de depozitare. Dragăele sînt construite de Șantierile navale — Oitenița.

DIN ROMÂNĂ ÎN CHINEZĂ. Sinologii Chao Ching Pu (căsătorită Clejan) și Ch. I. Constantin au tradus în limba chineză un număr de schițe ale lui I. L. Caragiale și lucrează la o gramatică a limbii chineze contemporane. Totodată cei doi sinologi traduc în chineză „Lucașfăru” de Mihail Eminescu, pregătindu un manual de conversație romino-chinez și dicționarul romin-chinez.

În facsimil: o pagină în manuscris din dicționarul romin-chinez.

Fotografie de R. Roda

UN RESTAURANT NOU? Nul Este noua cantină a uzinelor „Carbochim” din Cluj, local ce concurează cu cele mai elegante restaurante.

SESIUNEA MARI ADUNĂRI NAȚIONALE A R.P.R.

Sesiunea Martii Adunării Naționale a Republicii Populare Române, care a avut loc luni 28 aprilie 1958, a exprimat încă o dată dorința de pace a poporului nostru, cerind interzicerea folosirii armelor atomice și cu hidrogen și promovarea unei politici de coexistență pașnică și prietenie între popoare.

În fotografie: Un aspect de la lucrările sesiunii Marii Adunări Naționale; la tribună — președintele Consiliului de Miniștri al R.P.R., tovarășul Chivu Stoica.

(Fotografie de A. LOVINESCU)

Sfârșitul lui aprilie și începutul lui mai 1917 au fost pline de evenimente furtunoase. Pe 3 aprilie, Lenin se întorsese din emigrație.

Cu puțin mai înainte, la 5 martie, fusese eluată apariția „Pravdei”, care chema clasa muncitoare și pe toți oamenii muncii la luptă pentru victoria revoluției socialiste. În acea perioadă M. I. Ulianova îndeplinea funcția de secretar de redacție al „Pravdei”, iar V. I. Lenin era redactor. Energia și capacitatea de muncă a lui Vladimir Ilici erau de-a dreptul uimitoare. Iată un singur exemplu: în două numere ale „Pravdei” — din 5 și 6 mai — el a publicat opt materiale.

Presa bolșevică se întărea mereu. La Moscova apăru ziarul „Social-democratul”, iar la Petrograd „Pravda ostășească”. Se pregătea pentru tipar primul număr al revistei „Muncitoarea”. „Pravda” anunță apariția ziarului „Pravda Siberiei” și a altor ziare bolșevice.

Bolșevicii aveau nevoie de o tipografie proprie. În numărul din 6 mai al „Pravdei”, era publicat, în prima pagină, un apel către muncitori, prin care aceștia erau chemați să intensifice strângerea de fonduri pentru sprijinirea „Pravdei”, să atragă cîți mai mulți abonați permanenți, să organizeze comitete în fiecare regiment, companie, grupă, în scopul de a lămurii poziția „Pravdei”.

Redacția anunța că se adresase muncitorilor cu rugămintea de a strînge 75.000 ruble pentru cumpărarea unei tipografii și că, pînă la 5 mai, se strînsese o sumă de 75.334 ruble, dar proprietarii tipografiei refuzară s-o mai vîndă. Există posibilitatea să se cumpere o altă tipografie, dar aceasta costa foarte scump. Pentru această tipografie, plus o mașină rotativă cumpărată în Finlanda, era nevoie de 250.000 ruble, iar redacția nu dispunea decît de 180.000 ruble. Acțiunea strîngerii de fonduri trebuia deci continuată.

Muncitorii au răspuns cu căldură apelului lansat de ziarul lor iubit, arma lor de luptă. Numai într-o singură zi s-au strîns 9.821,96 ruble. La „Pravda” soseau scrisori după scrisori. Soldații unui regiment de grenadieri scriau: „Trimitem salutări călduroase zia-

Lung și glorios este drumul străbătut de „Pravda”, de la modesta sa clădire de pe cheiul Moika din Leningrad și pînă la modernul și elegantul său edificiu din Moscova.

rului nostru. Îi urăm din toată inima deplină înflorire. Primiți darul nostru modest — 129 ruble”. Pe mandatul postal primit de la elevii școlii de aviație din Gatoino era scris: „Donăm pentru tipografia proprie a dirzei noastre apărătoare”. Soseau bani din întreaga Rusie, de la muncitori, țărani, soldați și marinari. Echipajul crucișătorului „Andrei Pervozvanni” a expediat, o dată cu banii, și o scrisoare în care ura „multă sănătate tovarășului Lenin din partea întregii nave de război”.

În numărul din 6 mai al „Pravdei” a apărut poezia lui Demian Bednii, „Întăriți „Pravda”!”*) Poetul se adresa poporului:

*„Tovarăși, știți ce-aseamănare
E între bulevard și-a domnilor maculatură?
Aceeși galbenă culoare,*

*— aceeași ură.
Dar noi, tovarășii, cînd burghezele ziare
Improscă-n noi otravă și lătură,
Vîsînd puzderii de-oseminte proletare,
Noi trebui? să tăcem din gură?
La aiureala lor înveninată,
La tot ce cu turbare născocesc,
Noi să răspundem cu curaj muncitoresc,
Să dăm burghezilor riposta meritată!
Deci, cu înalt elan tovarășesc,
Să ne întărim ziarul, „Pravda” noastră
minunată,
Contribuind cu-al nostru ajutor frățesc!”*

În sfârșit, tipografia proprie fu obținută. Pentru prima oară „Pravda” pomenește de

*) În romînește de Geo Dumitrescu.

acest lucru în anunțul publicat la 7 iunie: „Tipografia are nevoie de muncitori experimentați. A se adresa: strada Kavalergardskaia nr. 40”.

Dar în noaptea de 5 spre 6 iulie această tipografie, denumită „Trud”, a fost devastată de iunkerii, conform indicației directe a lui Kerenski. În ajun fusese devastată redacția „Pravdei”, care își avea sediul pe cheiul Moika la nr. 32.

În nota „Devastarea tipografiei „Trud”, apărută în „Foaia Pravdei”, e relatată amănunțit această faptă criminală. Devastatorii nu crușaseră nimic. Mesele și telefoanele din birouri fuseseră sfărîmate cu rîngile de fier. În zețarie, criminalii aruncaseră litera pe jos, amestecînd-o și furînd o mare parte din ea. Au avut mult de suferit mașinile de cules și de tipărit. Claviaturile au fost zdrobite cu ciocanul. După ce au distrus rotativa, bandiții au furat curelele de transmisie probabil ca să-și facă pîngele.

În ciuda înverșunatelor atacuri ale dușmanilor, „Pravda” continua însă să trăiască. Ea apăru sub diferite titluri: „Muncitorul și soldatul”, „Proletarul”, „Muncitorul” sau „Calea muncitorului”. Dar muncitorii știau că tot „Pravda” lor era, deoarece numai ea putea să cheme la luptă pentru victoria revoluției socialiste.

4

SATULUI

raionul ca despre un om cinstit
de grijă pentru treburile obștei.
ă ar mai rămâne de spus de câte
ost răsplătită munca lui harnică
emii din partea redacțiilor zia-
„Scnteia”, „România liberă”,
„Căminul”, „Dobrogea nouă”,
„Zorile”, „Zorile” și altele.

ne-am întins la vorbă și noi
ut, de fapt, să vă prezentăm doar
imagini din
tatea de-o
ră zi a lui
antîn Frincu.
ierși ziarist.
rafiile pe ca-
avem — im-
luate într-o
ră zi — sint
mai multe
putem pu-
li urmăm

pe corespondent în întreaga sa
tate dintr-o zi obișnuită:
Alo, GAS Bordsani? Aici, Frin-
Frincu din Făcăeni... Da, cores-
pondentul... Ce mai e nou, tovarăși?...
nr. 1)

Apoi (foto nr. 2) îl aflăm pe cores-
pondent în atelierul de tâmplărie (tov.
u este șeful brigăzii de atelier)
ce ucenici, asigurându-se că în
lui, treaba va merge fără greș.
fața sediului gospodăriei s-au
at de dimineață brigadierii, teh-

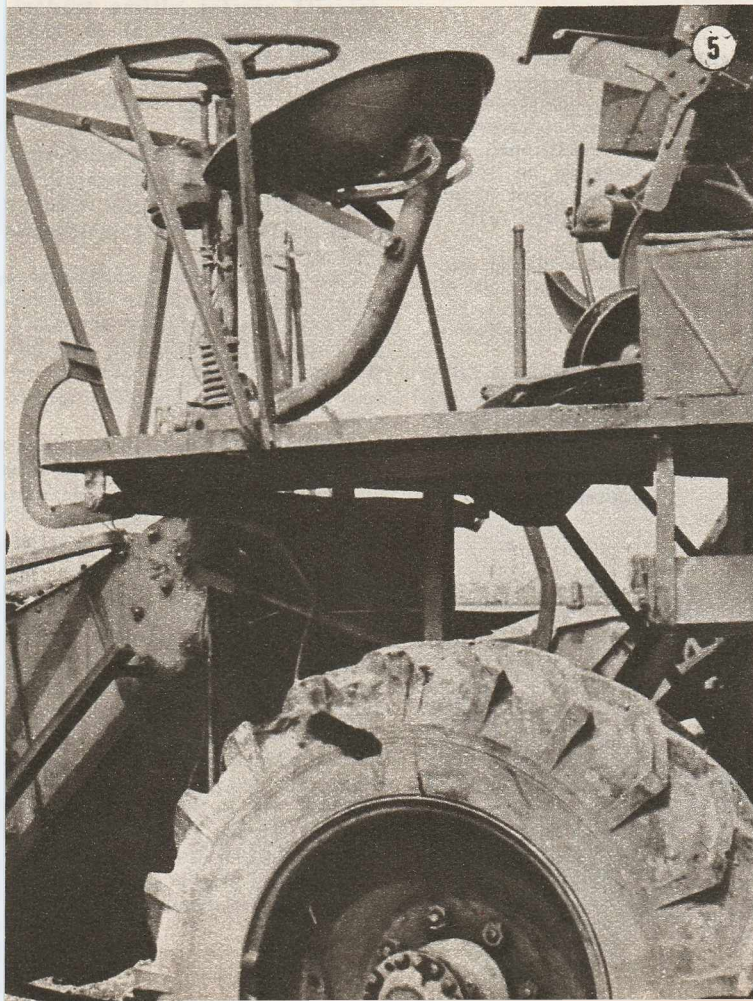
nicienii și toți cei ce au treabă cu to-
varășul președinte sau vicepreședinte;
prilej pentru corespondentul nostru să-
și scoată din buzunar carnetul și sti-
loul. Inginera gospodăriei, Steliana Pan-
delică, s-a întâlnit cu tov. vicepreșe-
dinte Gherase Eftimie. Poate că de aici
iese vreo știre și pentru ziar...

Astfel carnetul de notițe e doldora
de știri. Corespondentul transmite zia-
relor ce l se pare
mai de seamă din
cele ce s-au în-
timplat la Făcăeri
(foto nr. 3).

Lucruri de sea-
mă la prisaca gos-
podăriei: stăpărul
Petre Bureciu face
pregătiri de pri-
măvară. Drept ca-
re... „ce mai e
nou, tovarăși Petre?” (foto nr. 4).

Și la S.M.T. sint evenimente. A
sosit o nouă combină (foto nr. 5).
Corespondentul nostru vrea să afle de la
organizatorul de partid, tov. Virgil Ba-
dea, și de la combinerul Jean Melnic,
cum va fi folosită combina în campanie.

Ce-o mai fi nou pe la satul popular?
Ziaristul satului ia un adevărat inter-
viu tovarășului președinte, în prezența
altor activiști ai satului.

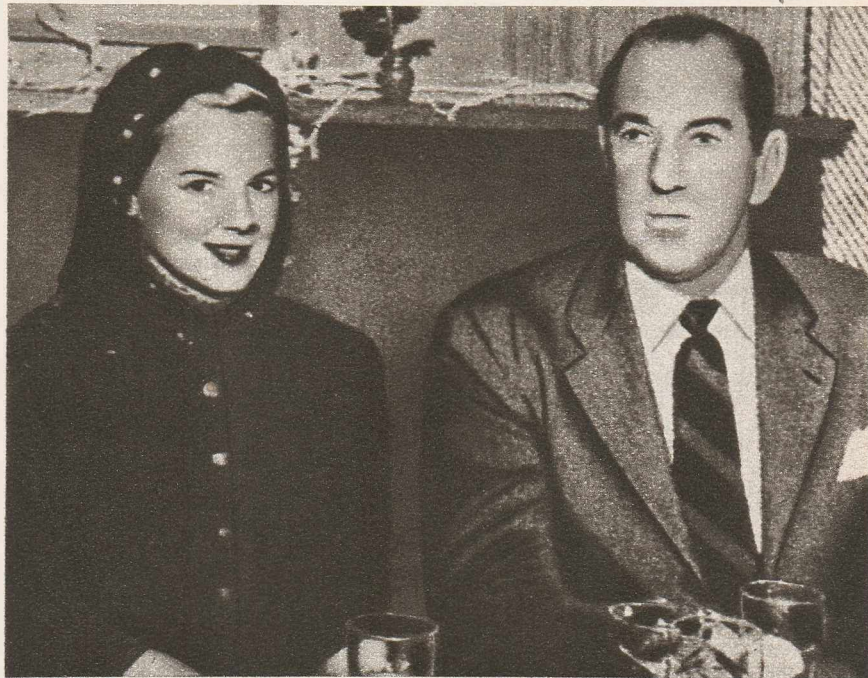

5

POZIȚIA STELELOR

DE CE S-A ÎMPUSCAT HOWARD RUSHMORE?

de Sergiu FĂRCĂȘAN

Howard Rushmore și soția sa.

Șoferul străbătea încet Man-
hattan-ul, cu nădejdea că va găsi
vreun client; într-adevăr, în scurtă
vreme a fost oprit de o blondă
elegantă, uimitor de frumoasă,
care s-a suit repede înăuntru.
Lângă portieră rămăsese un bă-
rbat puternic, cu nasul puțin cam
mare, cu trăsături energice, tre-
cut de 40 de ani, cu părul rar,
începând să lase loc unei chelii.

— Îți dau un telefon noaptea
asta, a spus frumoasa blondă,
trîntind ușa mașinii.

Fulgerător, omul a forțat por-
tieră, s-a trîntit pe perne și i-a
spus șoferului:

— Nu fii îngrijorat, șefule, e
nevasta mea.

Ea a țipat:

— Șofer, du-mă imediat la poli-
ție.

A urmat o bubuitură care în
spațiul îngust al mașinii fu nău-
citoare. Speriat, șoferul a întors
capul și a văzut femeia zăcînd
răsturnată pe bancă. În clipa
următoare, însoțitorul ei și-a dus
revolverul la tâmplă. A tras.

Era o noapte limpede și instela-
tă. Un taxi gonia pe străzile cartie-
rului new-yorkez Manhattan, cu
două cadavre, spre primul post
de poliție.

Viața (ca și moartea) lui Ho-
ward Rushmore este una dintre
acelea care te îndeamnă la con-
cluzii. Pînă și revista „News-
week”, care de obicei dă precum-
pănire faptelor, s-a simțit în-
demnată de astă dată să facă filo-
zofie la marginea mormîntului
proaspăt deschis:

„Există oameni ale căror vieți
urmează fără remușcare un făgaș
atît de tragic, încît s-ar părea că
însăși poziția stelelor la nașterea
lor făcea ca dezastrul final să fie
inevitabil. Un astfel de om era
Howard Rushmore”.

Să vedem însă dacă vina au
purtat-o stelele.

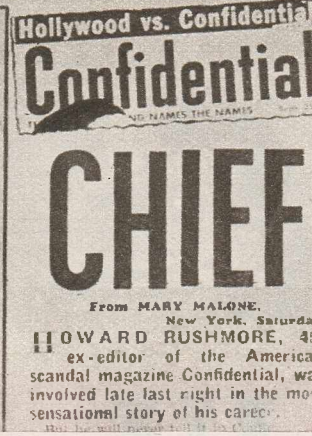
★

Era din a zecea generație de
americani get-beget. S-a născut
acum 46 de ani, în Dakota de sud,
și primele amintiri i s-au legat
de ruina tatălui său, mic fer-
mier. De tînr, s-a angajat ca
muncitor la o fabrică de țiglă,
pentru zece cenți pe oră.

Există citeodată obiceiul gre-
șit de a crede că orice om care tră-
dează a fost trădător de cînd
mama l-a făcut. S-ar putea însă
ca Howard să fi avut un moment
de avînt, de luciditate și cură-
țenie la cei 18 ani ai săi de-
atunci; s-ar putea însă, la fel
de bine, ca înainte de a se fi

5

DEATH DRAMA OF

Un facsimil din săptăminalul englez „Sunday Pictorial” în legătură cu ziaristul șantajist care și-a omorât soția și s-a sinucis.

inscris în Partidul Comunist American, să fi trecut pe la F.B.I. să se înregistreze ca agent secret. Oricum ar fi, el avea să declare mai târziu că s-a înscris în partidul comunist fiind „ostenit de sărăcie și împins la rătăcire de egoism...”. Cum poate un om să se înscrie din *egoism* într-un partid unde ești mereu hăituit de poliție și patroni — ce are a face asta cu egoismul, individul n-a mai explicat.

Încetul cu încetul, câștigându-și încrederea tovarășilor săi, fostul muncitor a devenit critic cinematografic al ziarului de partid „Daily Worker”. Am impresia — dacă poți să-ți formezi o impresie de la distanță — că fusese sincer câtă vreme mai trăia în el omul sărac și amărît. Cînd însă a început să cunoască viața luxoasă a artiștilor și eleganța premierelor, a descoperit subit că leafa lui modestă, și adesea plătită cu întârziere — leafa pirlită dată de un ziar comunist lovit din toate părțile de marea finanță — e o leafă mică; că el de fapt e un om deștept, cu idei artistice și talent, că „deci” e păcat să rămîni la comuniști. Pretext i-a fost filmul „Pe aripile vîntului”.

Redacția i-ar fi cerut, cică, să arate că tendința filmului e îndreptată împotriva negrilor, spre elogierea statelor sclavagiste din sud. „Dar eu știam din povestirile bunicii mele că n-a fost așa” — a declarat el — astfel că, pentru un film, Howard Rushmore și-a părăsit „idealurile” și s-a angajat la „The Journal American”. Ai zice că a plecat acolo ca să scrie alt fel de cronici cinematografice, conform cu ideile lui... Dar nu: se angajase ca ziarist expert în chestiunile comuniste.

Asta s-a petrecut în 1939.

„Știam din povestirile bunicii...”
La prima vedere, o declarație ca oricare alta. Cînd stai să analizezi mai atent, e aici o cînică bătaie de joc față de sine însuși, satira unui om care se disprețuiește. Cam așa, cu „povestirile bunicii”, vorbesc adesea senatorii bătrîni, avocații șnapani, toți acești oameni conservatori, pișcheri și respectabili, care rostesc discursuri sfărăitoare, destinate cluburilor de femei bătrîne și copiilor de școală primară. Nu că ar fi ceva „rău” în povestirile bunicii, dar felul acesta de a le invoca într-o polemică social-economică-artistică, drept argument de bază, ascundea o teri-

bilă ironie, de care Rushmore, ca om care trăise 9 ani între comuniști, era desigur conștient. Părea să spună: mă plătiți să trădez, să spun baliverne de adormit copiii, uite, poftim, vă servesc — negrii nu erau asupriți în statele sclavagiste, „știam de la bunica-mea că nu-i adevărat”.

„La început — povestește revista „Newsweek” — lucrurile păreau că merg fain”. „Fain” înseamnă că Rushmore, pentru articolele sale anticomuniste era plătit de „The Journal American” destul de bine, cu rîndul, și că a luat de nevastă „o năucitor de frumoasă blondă divorțată, numită Frances Everitt McCoy”.

Rushmore însă se simțea prost, din cauză că patronii nu voiau să-l avanseze. Știa că obișnuiesc să spună despre el „cine a fost odată comunist rămîne comunist” — și de aceea a început să-și facă iute loc cu coatele spre o poziție mai „înaltă”.

Îl atrăgeau dolarii pe care în acea vreme faimosul McCarty îi împărțea cu grijă — făcîndu-și parte — martorilor de profesie în procesele anticomuniste. Astfel Howard Rushmore, din om demisionat în urma divergențelor „cinematografice”, devenise, public, agent plătit, martor de profesie. Pătruns în anturajul lui McCarty, a prezentat senatorului fascinant pe un protejat al său — ca să-și aibă oamenii lui în jur — un oarecare Roy Cohn. Acesta însă, după ce a intrat în grațiile senatorului, i-a adus aminte lui McCarty că Rushmore a fost cîndva comunist — și i-a făcut vînt. Carieristul nostru a intrat în conflict cu fostul protejat; acesta, devenit între timp om mare, a dat un simplu telefon la ziar, iar Rushmore s-a pomenit concediat „pentru economii”. Disprețuit de comuniști și aruncat la coșul de gunoi de către anticomuniști, Rushmore a aflat în aceeași perioadă că nevasta lui fusese pescuită din East River — Rîul de răsărit. Asta s-a petrecut în septembrie 1955.

Ca de obicei, trădarea lui Rushmore fusese însoțită și precedată de prăbușirea morală. Nu știu dacă lua stupefiante sau nu, dar în orice

caz băutura devenise pentru el unul din farmecele vieții. Cîț despre nevastă-sa, scăpată de la înec, ea declarase poliției: „N-am căzut și n-am fost împinsă în apă; am sărit”. Frumoasa blondă fusese beată turtă. Era alcoolică în ultimul grad.

Pînă atunci Rushmore se privea pe el însuși numai cu ironie și dispreț. Cred însă că acum disprețul începea să fie înlocuit de desperare. Căci zdreanța se înhămase la o treabă pe care pînă și ziaristii de specialitate anticomunistă o socoteau murdară: devenise redactorul-șef al cunoscutei reviste „Confidential”, o publicație pornografică și de șantaj, specializată în etalarea vieții de desfrîu a unor artiști de la Hollywood. Rushmore scria articole pline de porcării: informațiile sale nu mai proveneau însă din „povestirile bunicii”, ci de la femei de moravuri ușoare pe care le trimitea „în misiune”, de la madame de hotel etc. etc.

Ați zice că, în sfîrșit, omul nostru își găsisse vocația finală. Vă înșelați.

Se vede că, pe lîngă carierism, detracare morală și sete de bani, zăcea undeva, în străfundurile acestui ticălos, și o sete morbidă de publicitate gălăgioasă, un *amok* ce-i cuprinde și pe băieții de 12 — 13 ani careucid numai ca să se vadă în pagina întii a ziarelor.

Oricare ar fi fost motivul, fapt e că, într-o bună zi, toate ziarele americane anunțau bomba: Howard Rushmore, redactorul-șef

Ziaristul de scandal Harrison, după ce a fost împușcat de către una din viclimele „revelațiilor” sale.

al revistei „Confidential”, va apare ca martor *impotriva* acestei reviste, la procesul monstru intentat de actrii din Hollywood. Nu, nu era regret, „pocăință”, ci pur și simplu dorința de a-l „trăda” în chip spectaculos pe Robert Harrison, directorul publicației pornografice.

Ca să scape revista, avocatul acesteia — referindu-se la articolele pline de bătărănie pe care Rushmore le scrisese despre vedetele Van Johnson și Marilyn Monroe — l-a întrebat:

— Dar d-ta n-ai scris articolele cu intenția de a face rău acestor oameni, nu-i așa?

— Ba tocmai — a răspuns Rushmore satisfăcut — le-am scris ca să le fac rău.

... Pe urmă, după ce „Confidential” a pierdut procesul, individul a început să scrie articole prin revistele destinate... tinerelor fete, și să se certe cu nevasta lui, care devenise membră a „Anonimilor Alcoolicii”.

Acesta e o organizație voluntară înființată în urma ravagiilor formidabile pe care le face alcoolismul în S.U.A. și reprezintă, după toate semnele, o inițiativă lăudabilă. Alcoolicii, după internare și tratamentul medical propriu-zis (căci e vorba nu de „bețivani” pur și simplu, ci de oameni intoxicați grav, care necesită tratament), sînt supuși unei reeducări psihice, iar cei mai rezistenți dintre ei sînt recrutați voluntar ca agenți de luptă contra alcoolismului. Se vede că Frances Rushmore se vindecase de alcoolism, ca și de soțul ei — în vreme ce Howard pur și simplu nu putea să suporte ca un om din preajma lui să-și refacă viața. Ajuns la 46 de ani, se agăța de Frances ca de unica ființă pe care o mai putea iubi, lucru ce se întîmplă adesea la această vîrstă oamenilor dezechilibrați și lipsiți de suport moral.

Ultima întîlnire dintre ei a fost fixată pe o stradă din Manhattan. El spunea că vrea să-i cerșească împăcarea. Și a omorît-o. Și s-a sinucis. Probabil i-a părut rău: nu putea să vadă cum datorită acestei ultime trădări, figurează din nou, și în 1958, cu poză, în pagina întii a ziarelor.

Îmi închipui taxiul alunecînd în noaptea Manhattan-ului, pe sub stelele reci, cu două cadavre — și mă întreb dacă stelele au fost de vină.

Căci e în această povestire ceva tragic, care amintește de romanul unui mare scriitor american, un comunist, unul care n-a trădat: mă refer la Theodore Dreiser, și la a sa „Tragedie americană”.

Trădătorul, fie el scrib pornograf ca acest mic Howard, sau ilustră personalitate ca nu știu mai cine, e tot trădător — și cîț timp trăiește, nu te poți gîndi la el alt fel decît așa. Cînd însă tragedia își ajunge capătul, cînd omul se oprește la punctul final, începi să te gîndești și la constelația socială care l-a produs. Rushmore, renegatul, pornograful, detracatul, s-a sinucis. Fusese cîndva muncitor, trăise în el măcar citeva ceasuri, un ideal. Apoi s-a hrănit, ca ziarist de scandal, de la lada cu gunoi a caselor bogate, a împraștiat în viață scîrnăvii multe, și-a împușcat nevasta și s-a omorît.

O tragedie americană.

Beteșugul

de ASZTÁLOS István

Ilustrație de Eugen MIHĂESCU

In depărtări, aerul tremura ca la gura cuptorului încins. Era o căldură nemaipomenită. Până și găinile se trăseseră la umbră, gîfînd ca niște ciini. Numai îngrijitoarei de la crescătorie îi era frig. Ședea pe treptele prispei, galbenă ca un boț de brînză și se închircea toată de durerea săgetăturilor dintr-însa. I-ar fi plăcut să se poată întinde pe spate, să moară, să nu mai simtă nimic, să-i treacă durerea pentru totdeauna. Gema amarnic și se compătimea singură:

— Mă prăpădesc de tinără, ca maica...

Într-adevăr nu era încă bătrînă — abia patruzeci de ani avea — dar o îmbătrînise pretimpuriu suferința.

Boala o preocupa atît de mult, încît nu-i mai păsa de nimic altceva. Găinile se suiau unele peste altele în cuiburile de ouat: de jur împrejur, numai coji de ouă... Puteau să facă ce poteau că pe ea o dureau stomacul, și coastele, și capul și avea amețeli...

— Așa a murit, tot cam la anii mei — își aminti din nou de maică-sa. Apoi gîndurile îi fugiră la bărbat.

— Ce-i pasă lui? Norma să mi-o fac!... Și cînd mă vede-n pat, se uită strîmb la mine.

Își privi mîinile.

Erau galbene cum îi era și fața; degetele, zbîrcite. Oftă, încercînd să nu se mai gîndească la nimic. Voia să se odihnească, să aibă liniște, să nu mai simtă durerile. Ar fi stat așa ceasuri întregi cu mîinile la sîn, dar trebuia să se ridice, să se apuce de trebăluir. Să se poarte ca și cum ar munci. Venea tovarășul Balog, și tovarășul Balog este secretar de partid la colectivă. „El taie și spînzură aci”; sau cel puțin așa i se părea ei.

Veni și-i dădu binețe, cu glas tare.

Ea însă abia molfăia cuvintele prin gură. Se-nvîrtea încoace și încolo, se mai pleca după ceva și-și ferea ochii de privirile lui.

— Ce-i necazul, tovarășă? — o întrebă el, bînuitor.

Nu-i plăcea cum arată femeia asta palidă, slabă și veșnic ostentă. În general, tovarășului Balog nu-i prea place nimic. Așa e soiul lui. Găsește pricină oriunde. Și pe femeia asta a scos-o de la săpat, ca să-i dea munca mai ușoară de aci, undese mai poate și odihni cîte puțin — dar de-atunci, bărbatul femeii îi e dușman neîmpăcat. „De ce numai trei sferturi de normă?” — se oțărăște el, cînd se-ntilnesc; și-l bate la cap că și nevasta lui muncește cît oricare alta... „Las’, nu mai avea dumneata grijă de sănătatea nevastă-mii...” — așa încheie totdeauna.

— ... Ce mai faci, tovarășă? — mai întrebă el o dată.

— Binișor, mă rog frumos — răspunse îngrijitoarea de găini, sfioasă, făcînd între timp vreo trei pași într-o parte, ca să se poată rezema de perete. Apoi se opri așteptînd să-i treacă amețeaua.

Tovarășul Balog o privea prost dispus; pe urmă întoarse privirea către unul din cuiburi, unde o găină tocmai spărgea un ou. Altele două veniră pe dată, în fugă, și toate trei începură să ciugulească gălbenușul terciuit.

Secretarul de partid se uită din nou la femeie.

Ea nici nu știa ce să-i ascundă: boala, ori faptul că găinile mîncă ouă.

— N-am avut var, de-ai s-au învățat... I-am tot spus tovarășului președinte, numai că... vedeți...

Avu un nou acces, atît de puternic, încît părea că-și va înfige degetele în perete.

— Păi, pe dumneata nu te mai țin picioarele... — zise tovarășul Balog, apropiînd o bancă. Șezi, că ești bolnavă, se răsti el. Femeia se așeză, neputincioasă; nu mai putea să se prefacă.

— Mă prăpădesc! — recunoscu ea.

Tovarășul Balog scutură din cap.

— Dumnezeu’ei de treabă! Dacă-i așa, de ce tăgăduiești?!

Dar se liniști brusc.

— Aa, las’că te faci bine! Te internezi la spital și se aranjează treaba...

Pe nepusă masă, în ochii femeii se aprinse un licărit de groază. Încercă să se ridice în picioare, împleticindu-se.

— Ba nu mă duc, că acolo mor la sigur! Așa, o mai duc cîtăva vreme. Că și mama...

Tovarășul Balog o ascultă nedumerit. Apoi se infurie:

— Vezi, așa sînteți voi... dumnezeii ei de treabă! Habar n-aveți de ce, da’o țineți una și bună: nu și nu!... Pricepe odată că acolo te poți face sănătoasă! — țipă el atît de enervat, încît îngrijitoarea de găini nu mai îndrăzni să spună nimic.

Secretarul de partid o privea furios, cu ochii îngustați.

— Ce-mi faci la fițe? Nu mai boci atîta! Mîne-poimîne te duc mașina; pînă atunci vine cineva aci în locul dumitale.

Auzinde una ca asta, femeia începu să lăcrimeze și mai avan. Tocmai aici e buba: are să piardă locșorul ăsta bun de aici...

— Ai să te faci bine și te-ntorci...

— ... nu mai văd eu lumina soarelui pe-acasă...

Secretarul de partid făcu un gest furios și dădu să plece. Dar se întoarse să-i mai spună:

— Vasăzică: pregătește-te.

Apoi plecă. Dar femeia nu mai auzea. Îi curgeau lacrimile.

Își petrecu toată ziua, luîndu-și rămas bun. Cu ochii, cu privirea. Se uita. Se uita la cîmpul înflorit deasupra căruia se zben-guiiau fluturi — fluturi albi și albaștri. Înflorau iarba și socul pitic... Își purtă privirea și-n lungul cărării de pe cîmp... De cîte ori nu i-a dus ea mîncarea, amiezile, lui taică-său, pe cărarea ceea, cînd era copilă mică... „Să nu cumva s-o verși” — îi spunea de fiecare dată maică-sa. Doamne, ce mamă bună a mai avut! Cît s-a mai jucat ea pe cîmp, pe vremea aceea!... Pe urmă nu s-a mai putut. Pentru că pe urmă a trebuit să muncească. La prășit, la fin, la seceră; aveau patru jugăre de pămînt: ele i-au mîncat viața. Din pricina lor n-au vrut s-o mărite cu Gergely Mihály — că el n-avea nimic. Astălalit avea trei jugăre — las’că i le-a și scos pe nas destul! I le mai scoate și-acum, barem că-s în colectivă. Gergely Mihály s-a făcut zidar; pe urmă a ajuns președinte. Are feciori mari — flăcăi în toată legea; ea, stearpă. N-are pe cine iubi: n-are cine o prețui...

...Își luă dar bun rămas de la meleagurile de care se simțea legată ca și cel mai mărunț firicel de iarbă; de meleagurile de care se înleșta cu sufletul ca și cu niște gheare, să n-o ducă să moară-n altă parte, la spital, în depărtarea cea străină. Nu mai conta nici boala; de-acum, doar pentru plecare o copleșea amarul.

A doua zi își luă rămas bun și de la prietene.

Ședea vreo șapte la ea, în casa dinainte; negre din cap pînă-n picioare ca niște ciori; croncăneau întocmai ca ele:

— Așa-i, iluș, că-ți pare ca și cum ți s-ar strecura un șarpe pe la subțioare și pe la burtă și par-că te-ar strînge? — zise una.

— Așa — oftă ea.

— Ca și cum ți s-ar strecura ca o răceală către inimă?...

— Da, — încuviință ea din cap.

— Nu prea-i sănătoasă boala asta! — clătîna din cap cealaltă.

— Așa-i cînd te prinde vreun beteșug: îndată se apucă să-și strige suratele: haideti, că-i rău! — explica alta.

Ședea printre ele, ascultînd la tot ce spuneau. Iar ele vorbeau.

— De ce nu te lasă să mori în pace, aici, acasă?! De ce-i nevoie de spital, că doar doctorii nu-s Isus Cristos! Acolo toți mor.

Femeia oftă. Cealaltă îi dădea-nainte.

— Așa-s ăștia: nu vor să lase lucrurile pe mersul lor; toate le răstoarnă, să nu rămîie nimic cum a fost. Nu-i chip cu ăștia. Întotdeauna vor alt fel de cum vrei tu. Întotdeauna nascocesc ceva...

Celelalte tăceau, pe gînduri.

Peste-o răstimp, ea — stăpîna casei — se ridică și scoase din lădoi o maramă neagră.

— Ți-o las ție, Kati, s-o porți sănătoasă, dacă eu n-am avut parte s-o port — îi zise ea uneia. Asta ție, Klári — și-i dădu alteia un șorț albastru. A treia primi o bluză cu picățele mărunte; iar a patra, un alt șorț. Dete fiecareia cîte ceva.

Celei mai bune prietene îi dădu ghetete cu tureci înalți.

— Na, cuscră, că și-așa nu le-oi lua cu mine și n-am pe nimeni în afară de bărbat — zise ea.

Cuscra era cît se poate de impresionată.

— Vai, tu, iluș, mare păcat că mori! Am să mă rog pentru odihna ta.

Își împărți astfel toate lucrurile care-i fuseseră dragi, a doua zi o transportară la spital. Trecu o săptămînă, trecură două; încet-încet o uitară: vremea începu a se așterne pînă și peste amintirea ei. Dar după trei luni femeia se întoarse acasă, sănătoasă.

Muieretul sosi în goană să vadă minunea — apoi, se împrăstie prin sat.

— Uite-așa i-s de plinuți obrazii! Nici n-o mai cunoști — îi explicau ele, cuscrei.

Iar cuscra se gîndi pe dată la ghetete cu tureci înalți.

— Are să mi le ceară înapoi...

Tăcu o clipă, apoi zise mînioasă:

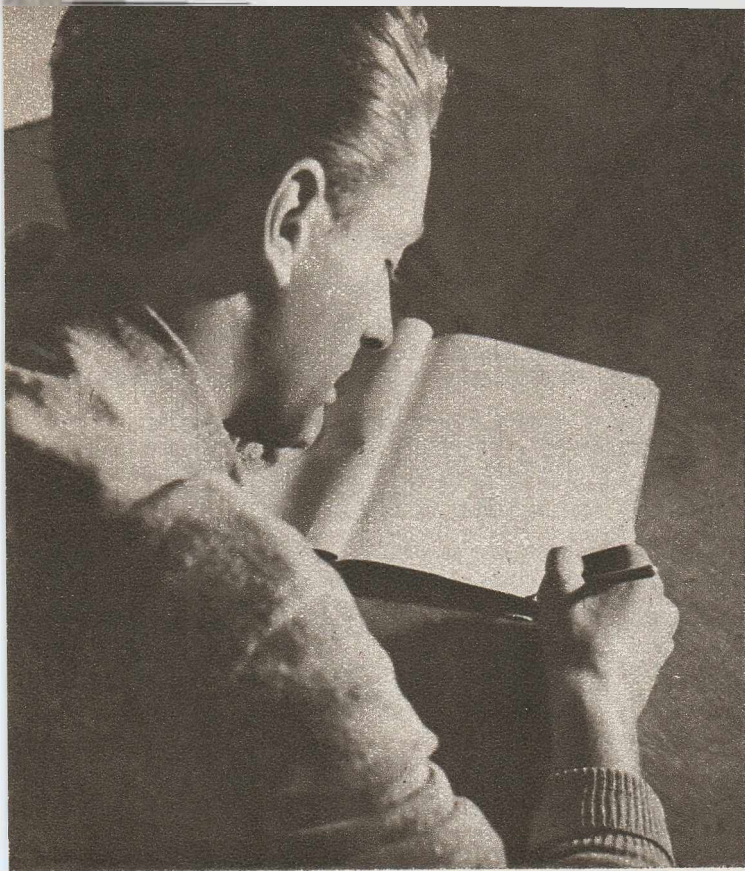
— Atunci la ce-au mai trebuit s-o ducă? S-ar fi tămăduit ea și-acasă!

Și dădu din umeri.

— Numai că ăștia așa-s: un lucru n-ar lăsa pe mersul lui: mereu nascocesc cîte ceva. Își inchipuie că ei is Isus Cristos!

Oftă posacă și apoi furioasă încrunță sprîncenele.

În romînește de Gelu PERIAN

Autorul jurnalului, inginerul Cazacu: „... Experiențele sînt pe terminate. În curînd ne vom întoarce în București, la Institut, și vom fi iar împreună. „

Nu mai sînt la modă „jurnalele” intime și dacă vreodată un ziarist inventează așa ceva pentru eroul său, spre a-i surprinde psihologia „sur le vif”, artifiiciul e absurd și antiziaristic. În schimb, cît farmec au adevăratele „jurnale” — nu atît acelea de pension, ci notele de drum, jurnalele de bord ale marinarilor, cele ale inventatorilor și exploratorilor. Fixînd cu ajutorul unei date legătura între spațiu și timp, autorul construiește un adevărat grafic în proză, iar observațiile strict personale nu fac decît să-i mărească picanterea.

Am în fața mea două caiete groase, de tip „Carnet copier”, în care textul alternează cu tablele de cifre, totul fiind intitulat „jurnal de bord”. Dar în ele nu e vorba de nici o mare, de nici un monument, de nici un oraș, de nici o furtună. Lipsesc fineșurile de sentiment, introspecțiile, anecdotele. Și cu toate acestea există multă culoare locală și multă așteptare. La o citire mai atentă se simte un puternic suflu de entuziasm și o atenție încordată; ici și colo se strecoară note pline de umor.

Din păcate călătoria consemnată în marile caiete copier tip A4 50-50, nu străbate spații însoțite și nu se consumă pe bordul unei nave. Echipajul ei călătorește într-un vehicul puțin obișnuit — un grătar metalic — iar universul cercetat e mai tot de culoare brună și se numește lignit.

★

Să arzi păcură și gaze pentru a căpăta abur în

marile centrale înseamnă să lucrezi neeconomic. Acești combustibili pot fi prelucrați și transformați în unguenți și coloranți, în fire de mase plastice și în multe altele. Numai încălzirea populației justifică folosirea gazelor naturale. Dar zilnic economia națională cere sute de mii de tone de abur și pentru a-l produce trebuie să arzi ceva. Iar cel mai răspândit combustibil e, la noi, lignitul. Această varietate de cărbune brun, spre deosebire de ceilalți frați ai săi — cărbunele brun-mat, huilos-smolos, sau pămîntos — are un temperament nu prea fierbinte. Ars, dă mari cantități de cenușă. Cenușa aceasta are prostul obicei de a se zgurifica, acoperind grătarele focarelor cu o placă groasă, impenetrabilă. Pentru a o sparge e nevoie de rangă. Pentru a mînuși rangă e nevoie de muncă dură, prelungită, în dogoarea focarului.

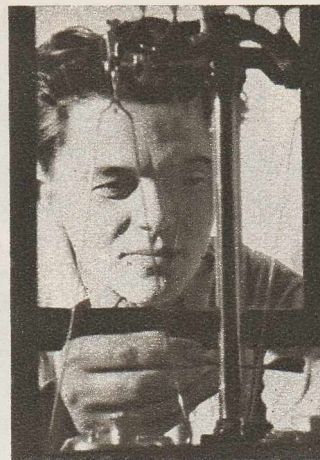
Era deci nevoie de un grătar pe care lignitul, pur și simplu să nu poată zgurifica, arzînd în întregime în mod continuu. Dar de unde să iei asemenea grătar care să se rănguiască singur?

Literatura de specialitate nu era prea bogată în direcția asta, întrucît străinătatea nu cunoscuse asemenea sorturi de cărbune brun, cu cenușa ușor fuzibilă și lipicioasă. Există deci cărbunele, dar lipsea grătarul potrivit.

Centralele de forță sau de încălzire au pompe, țevi, coșuri, transmisii, rezervoare, ajutaje, manete, conducte, cuple, tablouri, rotoare, aburi, reductoare și cazane. În cazan există grătarul. Dacă grătarul se

...cu șeful, Butumovici

...cu Pănoiu...

...cu Heller

GRĂTARUL

de A. COMAN

Fotografii de A. LOVINESCU

...cu Carabogdan

...cu Bicleșan

...cu Antonescu și Singu

blochează, pompele, transmisiile, cuplele, rotoarele, aburul se opresc. La micile instalații mai umbli cu rangă, asuzi, te zbați, oprești-alimentarea cu cărbune, reduci debitul de aburi — dar la cele nu atît de mici, la termocentralele mijlocii? Pînă de curînd se foloseau pur și simplu alți combustibili, dar acum trebuia introdus lignitul. Primele experiențe făcute la Schitu Golești pe un grătar catenar (grătar lanț) dăduseră greș. Următoarele, de la Electroizolantul aduseră o indicație: grătarul trebuie să se miște, să se zbată; zgura forma și aci plăci, dar mai puțin. Un colectiv de cercetători de la Institutul de Energetică al Academiei plecă în Germania, la Halle, unde făcu experiență cu lignit de Filipești, ars pe un grătar Martin cu împingere răsturnată. Găsiră că acesta e drumul cel bun. Cercetătorii se întoarseră și înjură un referat în fața specialiștilor. Printre aceștia era și bătrînul profesor Lupan de la Timișoara. „Dar un astfel de grătar există la mină, la Anina — spuse el. — La unul din cele două cazane de aburi”. Astfel, cercetările propriu-zise fură mutate la Anina.

★

Cercetătorul trebuia să recomande un tip precis de grătar cu împingere răsturnată, am putea spune

un tip național — pe toți acești cărbuni de la Pești și Caransebeș, Rovinari și Dorna-Toruș. Ceea ce văzuseră Halle constituia o indicație, dar numai atît.

Aparatul de măsură transportat la Anina inginerii de la Institutul de Energetică și din afara țării începură să călătorească prin lumea foarte brucă a lignitului.

JURNAL DE BORD 28. VI.

„... Nefiind lignit teaca de alimentare trunde aer fals. Nu reușit să reglăm regimul de aer.

Ora 13,13 — S-a forțat din zona a treia o pompă mare de zgură. Noi nu intervenim cu rangă, de la 12,25.

Ora 13,20 — Grătarul s-a lipit cu zgură. Este necesară o rănguire puțină și prelungită. Puțin metrii au scăzut mult. Tastă!

16,40... Indicațiile gazelor analizatorului sînt false. 16,50 S-a scurtcircuitat economizorul...”

Autorul jurnalului consemnează o adevărată revoluție a regimului minei la focarului, aparatul împotriva micului coș.

Taina arderii lignitului românesc trebuie smulșată cu pas, printr-o urmă permanentă, încăpățînată.

pă un șir de observații
inerii Buiumovici, Ca-
u, Pănoiu, Bicleșan,
abogdan, Singer, An-
escu și chimistul Heller
dintre care numai unul
mplinit 30 de ani —
ărăsc să aducă modifi-
i grătarului. Barele a-
tua trebuie să se miște
i mult și mai repede.
erea motorului care
ionează grătarul e spo-
și experiențele con-
uă.

2. VII.

... Focul se prezintă
rte frumos. Flăcările

nouă metri pătrați e plin
de fantezie — într-o parte
arde mai bine decât în
cealaltă, focul se plimbă
pe el capricios; ici și colo
— dumnezeu știe de ce —
se formează câte o limbă
de zgură și, de la o oră
la alta, ai surprize.

Iată: în 24. VII, la ora
17,40 se consemnează: „Nici
capul nu ne doare. Ne-am
plictisit să stăm degeaba.
Citim „Sportul“ și ne pare
rău că n-am luat tablele
cu noi...”

Dar au trecut numai 40
de minute și...

.... ora 18,30. Am avut

Și, în sfârșit, arderea lig-
nitului e stăpinită. Toți
acești ligniți de la Caran-
sebeș sau de la Rovinari,
nu mai păstrează nici un
secret, nu mai pot zguri-
fica. La încercările făcute
cu amestecuri combinate:
mixte - lignit — (mixtele,
produs ce apare în pro-
cesul de spălare a cărbu-
nilor pentru cocsificare)
autorul jurnalului e atît
de încîntat, încît șarjează.

14. X.

.... Mixtele au ajutat
lignitului în ardere foarte

Au trecut 180 de ore de
observații, ore care parcă
ar avea cîte șase sute de
minute, nu cîte șazeci, ore
în care atenția a fost con-
centrată la maximum. Și-
au mai trecut pe lingă ele
alte sute și sute de ore
în care s-a discutat, s-a
șovăit, s-au făcut planuri.
Acum totul e clar. Și
se consemnează: (păstrăm
grafia)

27. X.

„După-masă.
Ultima probă — Ura!
Caransebeș Mare (tipul
lignitului — N.R.)

Cercetătorii secției de
termotehnică din Institu-
tul de Energetică își con-
tinuă munca. Reușita cer-
cetării lor nu e aplicabilă
decît la centrale mici și
mijlocii. Pentru centralele
mari începe să fie studiată
arderea ligniților în stare
pulverizată.

Apoi metoda, cea mai
modernă — aceea a „patu-
lui fluidizat“. Cărbunele,
măruntit, va arde în sus-
pensie într-un curent de
aer, fără să mai atingă
grătarul.

S-ar putea ca aceste ex-
periențe, mai complicate,

Ingerul Cazacu, împreună cu tehnicianul Andreescu, ve-
cînd montajul noii instalații experimentale de pat fluidizat.

t vii și se îndreaptă cu
ere spre fascicolul fier-
or...”

inginerul Cazacu, deți-
orul jurnalului de bord,
nulfumit și face chiar
înă proză. După o zi
lucru intens, la ora unu
ptea se dă un telefon
București. A doua zi
sesiunea Academiei și
buie prezentat un refe-
r. Și a doua zi dimi-
ta, în sesiune, se anunță
lignitul de Filipești a
pe grătar, fără să zgu-
ce.

Dar experiența trebuie
solidată prin date mai
ate. Grătarul ăsta de

o perioadă de minim foarte
accentuată. Nu știm de
ce...”

Se trece la observații
consemnate o dată la două
minute și jumătate, se fac
experiențe și dimineața și
după-amiază. Se încearcă
Dorna—Tătărășul de patru
ori, în așa fel încît nici
un fenomen să nu scape.
Se revine, se pun toate
ipotezele posibile. În ju-
rnalul de bord se consem-
nează și dacă maistrul
Ilana — care a ajutat foar-
te mult colectivul — e îm-
bunfănat sau nu. Adică, toate
condițiile obiective și su-
biective.

bine, pot spune admirabil.
Trăiască prietenia mixto-
lignitică!”

Dar entuziasmul ajunge
la maximum în ziua în
care cazanul unde se fac
experiențele dă aburi pen-
tru întreaga exploatare. E
cea mai fățișă, mai solidă
recunoaștere a reușitei: lig-
nitul dă opt tone abur pe
oră, în mod constant.

Inginerul Predoiu din
comisia de specialiști din
ministere, venit să asiste
la o demonstrație, este
corupt de acest entuziasm;
sosit pentru cîteva ore,
rămîne cu băieții trei zile,
lucrînd la grătar.

După lupte seculare care
au durat... aproape patru
luni, iată visul nostru rea-
lizat — ultima probă.

S-au încărcat 10 vago-
neți.

La ora 15 se dă drumul
la lignit”.

Aci se opresc cele două
Carnet Copier tip A4 50-50.

Cercetarea a intrat în faza
de proiectare, execuția no-
ului grătar fiind incredința-
tă uzinelor „Mao Tze-dun“.
(Din păcate noul tip de
grătar Martin cu împingere
răsturnată n-a fost livrat
clientului nici pînă azi, cu
toate că termenul a expi-
rat de multe luni de zile).

mai subtile, să fie consem-
nate și ele într-un jurnal
de bord. Matematica supe-
rioară ce va apare acolo
se va preta mai greu la
notații personale.

Dar, fără îndoială, munca
cercetătorului va fi la fel
de plină de îndoieli și mis-
tere. El va putea însă nota,
ca într-o seară petrecută la
Anina:

.... aderența complicată
și greu, foarte greu de
înlăturat. Așteptăm cu în-
frigurare o nouă probă cu
acest lignit și nu ne rămîne
decît să urmărim focul,
absolut tot timpul și, bine-
înțeles, să fim optimiști“.

Interviu cu

Nu mai e nevoie să vi-i prezint. Li cunoașteți, desigur, bine pe Tândărică și „mama” lui, Dorina Tănăsescu.

A trecut pe lângă mine ca o furtună în miniatură.
— O clipă, Tândărică, stai să te întreb ceva.

— Te rog, iartă-mă, sînt foarte grăbit. Știi că de obicei mă port frumos cu gazetarii, dar pînă-n 15

mai nu stau de vorbă cu nimeni.

— Adică pînă la deschiderea Festivalului, nu?

— Exact. Sînt teribil de ocupat. Nu-i ușor să fii gazdă, cînd numărul mușafirilor atinge cifre urmate de două zerouri. Închipuieste-ți: sosesc teatre

de păpuși din 18 țări!
— Care anume?
— Nu le pot ține minte pe toate. E vorba de U.R.S.S., R.D.G., R.F.G., Cehoslovacia, Italia, Polonia, Anglia, Suedia, Japonia, Finlanda, Franța etc. Acum mă duc să văd ce se aude în Expoziția Inter-

națională de Plastică Păpușărească, unde îmi voi cunoaște prietenii de pretutindeni. Știi? Vor veni Teopa — băiețelul lui Obrazțov, Papotin — păpușa lui André Tahon, măgărușul Muffin — pensionarul lui Ann Hogarth, și mulți alții. Mă însoțești?

Dacă ești cu mine, te să intri.

L-am prins de cap ularului.

— Stai o clipă! Grăbă, dar despre Conincă nu știu nimic..

— Halal gazetar! Pu afla pînă acum că la VI-lea Congres UNI

...iar pe Obrazțov și Teopa al său, desigur, nu i-ați uitat.

li veți mai cunoaște pe Ann Hogarth și Muffin al ei (Anglia).

MISTERUL „MÎINII CU CINCI DEGETE”

Crimă pasională sau filhărie cu omor? Mister. Nu se știe!

În loja operelor doi bărbați în frac sînt găsiți asaznați, înșirați pe aceeași spadă criminală.

Frumoasa „doamnă leșnată” constată cu durere dispariția scinteletorului collier de Brillante. Mobilul crimei pare a fi furtul. Singerosul făptaș

nu a lăsat urme. Doar cartea de vizită. Cine este mister X? (foto 1)

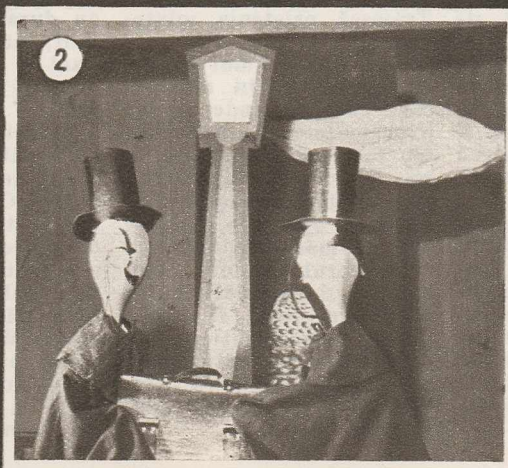
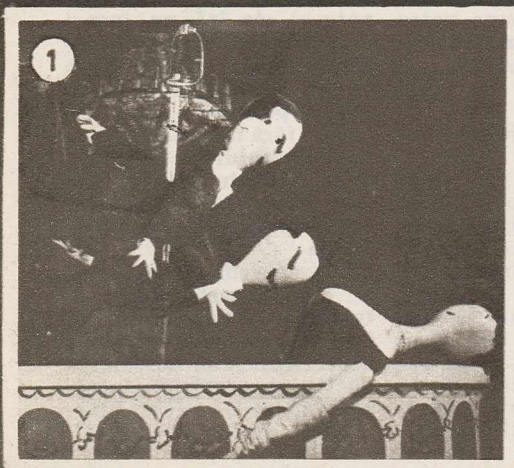
★

Cîteva ore mai firziu, un felinar palid este singurul martor al unei noi scene învăluite de mister. Două personaje suspecte își trec unul altuia o mînușcă servietă de piele. Dar în umbră asaznă veghează și nu peste

mult timp se comite o nouă crimă. Bani au dispărut! Unde este mister X? (foto 2)

★

„Universal Bank” a sărit în aer! Aceeași mină criminală a golit 3 feurile, lăsînd în urma ei un castel făcut colac și agățat în cuier, un portar îngrozit și un Fichet devastat. S rena mașinile poliției vestește intrar

TĂNDĂRICA

(Union internati-
onale des marion-
nettes), care are
loc între 26—31
mai, se vor disc-
uta probleme spe-
cifice nouă, păpu-
șilor: probleme de
scenografie, crea-
ție artistică, teh-
nologie, munca ac-
torilor etc.

— Mai rar, că nu
pot nota.

— Ți-am spus că
mă grăbesc; la 11
am probă la cro-
itor. Mămica mi-a
cumpărat și o ma-
șină...

— Cine?

— Mămica mea:
Dorina Tănăsescu.
Vrea să plac. Și,
știi, nu uita să
scrii despre filmele
de păpuși și marion-
ete din toate ță-
rile, care vor rula

în timpul Festivalului. Și
despre invitații de onoare...

— Dar voi, Teatrul de
Păpuși din București, cu ce
vă pregătiți?

— Eh, avem noi surprize
noastre. Vom prezenta
cele mai bune spectacole
din repertoriu. Apoi, prie-
tenul meu, Ștefan Lenkisch,
regizorul, a pus în scenă
„Pășunile unei păpuși de
lemn” de Costel Popovici
după Collodi; iar directoroa-
cea teatrului, Margareta Ni-

...ca și pe André Tahon cu micul
Papotin (Franța).

culescu, regizează piesa lui
Alexandru Andy și Mircea
Crișan care satirizează lite-
ratura polițistă: „Mina cu
cinci degete”. Cît e ceasul?
Iartă-mă, o șterg! La reve-
dere!

Țândărică m-a părăsit,
dar eu am rămas în sala
de spectacol și am aflat
pentru dv. una dintre cele
două povești. Iat-o mai jos.

Rodica PASCAL

Fotografii de A. LOVINESCU

OPINII...PE SCURT

„FILOMENA MARTURANO”

Cartea de vizită prin care Eduardo de
Filippo ne fusese prezentat anul trecut de
către Național — după o lipsă îndelungată
de pe scenele noastre — fusese neconclu-
dentă. „Blestematele fantome” intrigaseră,
ca spectacol, prin implicațiile de fantast
grotesc, nemulțumiseră prin gratuitate
comică. Teatrul Nottara și-a asumat obli-
gația de a-l „reabilita” în ochii noștri. ea să
spunem așa, pe acest autor-actor efer-
vescent, pitoresc, cutezător, sentimental,
de un umor cu rezonanțe grave — într-un
cuvînt, pe acest napolitan prin definiție
și a montat „Filomena Marturano”. Regi-
zorul — un finăr prea puțin cunoscut —
Marius Popescu; interpreții principali —
doi actori cu o personalitate puternică:
Ana Barcan și Aurel Munteanu.

Pînă la ora aceasta, publicul și-a spus
cuvîntul despre spectacol: „Filomena Martu-
rano”: place. Cronicile au opinii și ele
favorabil, în general. Nu le vom repeta.
Ne vom opri însă asupra unei probleme
care se discută încă: oare nu i s-a atribuit
piesei lui de Filippo o gravitate tragică
care contravine spiritului comediei spu-
moase, de vervă strălucitoare fără un funda-
ment de idei prea consolidat și lucid, come-
die pe care o practică de obicei de Filippo?
Teatrul din Arad se laudă cu o Filomena
foarte napolitană, care comunică cu sala
prin hohote masive, repetate. La spectacolul
Teatrului Nottara rizi, e drept, dar adesea
înceci un fior tragic, ești invitat la medita-
ție, acuzi vehement, împreună cu Filo-
mena, rîndurile ce nasc instituția prosti-
tuției, subșerii sincere la dubioasa mamevră
prin care consfințește matrimonial legătura
cu amantul ei de o viață. Intențiile sociale
subterane ale piesei lui de Filippo ne sînt
dezvăluite limpede, deși nu fără o anumită
discreție și subtilitate. Spectacolul rămîne
o comedie amestecată ici, colo cu momente
de melodramă, dar nu mai e o comedie
groasă, ci una de idei. Poate că nu așa
o joacă, în teatrul lui, sau mai bine zis
în condițiile realității contemporane ita-
liene, Eduardo de Filippo. Dar asta acuză
oare viziunea spectacolului de la Nottara?
Pe scena bucureșteană, comedia a cîștigat
în substanțialitate și aceasta mi se pare un
plus important. Iar această nuanță a adus-o
spectacolului Ana Barcan, interprete Filo-
menei. Ana Barcan e o actriță foarte inte-
resantă, cu o individualitate artistică aparte
(dir nefericire, nu am avut prilejul să rein-
tîlim în măsura dorită sensibilitatea ei vi-
brantă, forța-i dramatică: în stagiunile tre-
cute a fost prea puțin distribuită). Atribuit
ei, rolul Filomeinei capătă drept premisă
o linie ce-l conducea nu spre comedia bufă,
ci spre o umanizare dramatică a personaj-
ului. Așa a și fost pînă la urmă: întîlnirile

Ana Barcan și Aurel Munteanu în
„Filomena Marturano”.

publicului cu fosta prostituată napolitană
nu sîrnesc întotdeauna hohotul (deși Ana
Barcan a dăruit pe alocuri Filomeinei sufi-
cientă vulgaritate și suficient verbiag napo-
litan), ci răsolesc, impresionează. Ana
Barcan a făcut o Filomenă care, cred, nu
seamănă cu rolul creat cîndva de Maria
Filotti. A creat-o pe temperamentul ei
artistic. Și a făcut un lucru admirabil.

Discuția asupra spectacolului nu poate
fi epuizată în aceste cîteva rînduri. Nici
nu a fost în intenția noastră, cum am mai
arătat. Dar nu putem ignora aportul lui
Aurel Munteanu, interpretul lui Domerico
Soriano, amantul și soțul Filomeinei. Are
o excepțională primă scenă de furie, în care
deslușești cu greu dacă e sincer, se auto-
parodiază sau vrea să intimideze pe ceilalți,
și își conduce apoi personajul cu multă
siguranță printre meandrele evoluției sale
de la licheaua hedonistă la sentimentalul
pater familias. Foarte bine realizat trio-ul
celor trei fii (Lipovan, Crișmaru, Badiu);
o autentică italiană, plină de nerv și grație,
Aurelia Vasilescu în Lucia; un chelner
pitoresc, Niculae Irim, și ca întotdeauna
hazliu și expresiv Neamțu Otonel în Alfredo
Amoroso.

Sanda FAUR

MISTERUL „MÎINII CU CINCI DEGETE”

la birou a motocicletei care-l trans-
portă la locul crimei pe comisar. O-
perativ, acesta dezleagă mîinile caste-
lului victimă, îi pune cătușele și-l a-
răstează pe loc (foto 3).

★

Nefericita fiică a casierului bînuie
te nedrept imploră ajutorul temutu-
lui detectiv particular și al înțeleptu-
lui său prieten, doctorul „Imbatabilul”

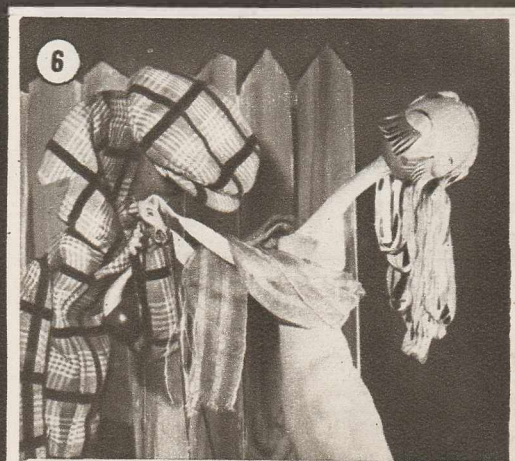
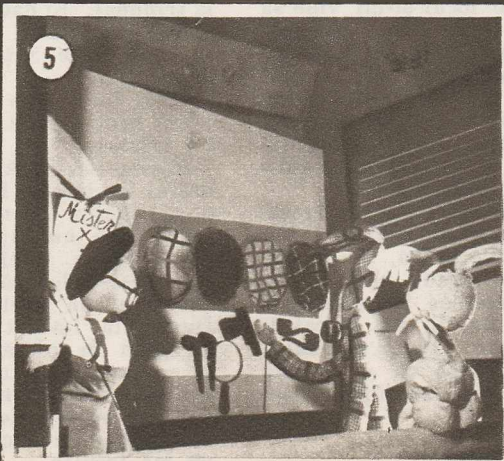
jură pe colecția lui de pipe că o va
ajuta (foto 4).

★

Dar curajul bandei de asasini între-
ce orice limite. În propria casă a cele-
brului detectiv, pe perete, la cîțiva
pași de bascul doctorului, s-a înfipt
un amenințător cutit de bucătărie,
purtind în virf același fatidic „Mis-
ter X” (foto 5).

Ce se va întimpla în continuare?
Mister. Dar opinia publică poate fi
liniștită. „Imbatabilul” își va face da-
toria! Pînă atunci idila ce s-a înfri-
pat alină suferința mereu neconsolatei
fiice a casierului (foto 6).

Iar urmarea nu are loc în numărul
viitor, ci pe scena Teatrului „Țândă-
rică”.

„POVESTEA VORBII”

Stau în holul larg al Sfatului popular al raionului N. Bălcescu și privesc spre ușa care se deschide neînțecat. E trecut de ora patru, funcționarii instituției au plecat de mult și totuși, pe măsură ce timpul se scurge, holul se umple de lume. O ușoară rumoare plutește sub bolta de sticlă

Afară plouă monoton. Un vânt capricios aruncă picurii de apă în obraji ai pietonilor. Mă gândesc că pe o vreme ca asta e bine să stai acasă, la căldură. Și totuși, uite, aproape o sută de persoane și-au dat întâlnire aici. De ce? Curind o să aflu și eu. La ora cinci...

Trec printre oameni, curios. Fetele unora trădează iritarea, altele — nedumerirea. Caut o față veselă. Unde este oare? Cineva țipă într-un colț. Vocea stridentă, femeiască, mă face să tresar. Când dau să mă îndrept spre locul acela sînt strigat:

— Tovarășe reporter, poftiți, dezbaterile comisiei de împăciuire încep.

Am trecut pragul unui birou. Cine ar fi bănuț oare că în acel moment începem o lungă și neplăcută călătorie?

I

„Din vorbă în vorbă, vorba se deschide”.

(Anton Pann)

M-am așezat într-un colț. În dreapta, masa la care stau membrii comisiei, doi deputați, un profesor și un jurist-consult. În față, la câțiva pași, scaunele pe care stau patru persoane: doi bărbați și două femei. Ascult tot ce se spune cu o ușoară nedumerire. Și, pe măsură ce oamenii aceștia vorbesc, mă cuprinde un sentiment ciudat, de rușine, nu mi găsesc locul și-mi vine să strig în gura mare: dar pentru numele lui Dumnezeu, cu asemenea lucruri vă pierdeți timpul?! Dar tac. Tac și string din dinți. Regret că n-am un magnetofon să înregistrez dialogurile în întregime. Totuși am notat următoarele:

Ion Șerban: Tovarășe președinte, onorată instanță! Veneam într-o seară, pe la ora șapte, pe stradă beat. Eram vesel, tovarășe președinte, și cîntam. Da. Și am intrat în curtea mea. Atunci vecinul a ieșit din casă ca o furtună și mi-a spus că-l injur. Chiar

asa. Și să vedeți mai departe. Vine soția lui cu o găleată cu apă și o aruncă peste gard pe mine. Femeia, tovarășe președinte, femeia! Femeia vecinului e o pacoste pe capul meu, mă ocărăște, mă face mameluc. De ce mă face mameluc, onorată instanță?... Eu am intrat în casă și n-am zis nimic. Sînt un om de onoare!... Tovarășe președinte, onorată instanță! Vecinii mei care sînt aici mă batjocoresc. Ca să spun drept povestea e veche. Soția mea și soția dumnealui-au dat în judecată mai demult pe chestia unor bulumaci. (Nu mai relatez conflictul bulumacilor fiind banal și de mult consumat). Acum câteva zile stam în casă. Și să vedeți! O auzeam pe soția dumnealui cum mă insultă. De ce? De ce, onorată instanță? N-am vrut să ajung aici pentru că mi-e rușine. Dar n-am încotro! Soția mea dacă are o rochie nouă, soția dumnealui ride. Dacă merge cu servieta în oraș, zice: „uite olteanca, nu poate fără servietă!” M-am săturat! Vreau să merg la tribunal. Și dacă sînt vinovat să mă condamne!

Președintele: Soția dv. are ceva de spus?

Soția lui Șerban: Când a venit acasă beat a sărit ciinele. Pe el l-a injurat...

Florea Ion (invinuitul): Dumnealui îi place să bea și nu trece o săptămână să nu vină acasă beat și să nu injure. Totuși e un om de înțeles: a doua zi recunoaște. Tovarășe președinte! Am avut un gard de doi metri. Dumnealui l-a dat jos și a făcut un gard de plasă, ca să vadă ce se petrece la mine în curte. Îmi blestemă copilul, care pentru noi e un bulgăre de aur. Eu n-am nimic împotriva că bea, dar să nu mă insulte...

Președintele: Sînteți vecini, desparte doar un gard. Nu există oare nici o cale de înțelegere?

Șerban: Aduc martori din două cartiere că sînt om onest!

Florea: Tovarășe președinte, bărbații, ne înțelegem, dar vedeți dv., femeile...

Șerban dă din cap aprobat

Președintele: Dar ele sînt fiile dv....

Șerban: Noi, bărbații, am să de vorbă să ne punem nevastă la punct. (Apoi parcă aduc du-și aminte de ceva). Dumnealui care e aici de față, e foarte de gură! Mă face mameluc! i-am spus la a mea: să nu pună dracu' să te aud că me undeva și birfești!

Președintele: Păreră noastră următoarea: conflictul acesta e caz de tribunal. Pentru ni vorbe să vă pierdeți timp Prin bunăvoință vă puteți în lege.

Florea: Dînsul e un om onoare!

Șerban: Tovarășe președinte onorată instanță! Să nu credeți că sînt om de onoare numai că is treaz.

... A trecut o oră. Oamenii prins să-și descrețească frunți Președintele le vorbește neobosește „Părțile” se împacă. Eu sînt în nedumerire de ce niște oameni serioși ajung pînă aici, în această anticameră a tribunalului? Pentru că, dacă stai și-i ascuți, care e vinovat în aceeași măsură? Am totuși o satisfacție: i-am văzut plecînd împăcați.

II

„Nu te amesteca ca mîr în toate bucatele”.

(Anton Pann)

Vasile A. Maria dă în judecată pe Vasile F. Maria, Smaranda Pascu, Cătălinoiu Constantin, Cătălinoiu Gherghina, Stoicescu Ioana și Olaru Ilinca... Vasile F. Maria, Olaru Ilinca, Ștefan Ceanu Ioana, Cătălinoiu Gherghina, Cătălinoiu Constantin Smaranda Pascu dau în judecată pe Vasile A. Maria! Toți aceștia locuiesc în aceeași curte. Vor să vină de la bun început să mearse la tribunal. Fiecare spune că aduce martori. Sînt șapte persoane. Și, desigur, numărul martorilor în acest caz va fi îndoit sau întreit. Treizeci, patruzeci

înși vor aștepta pe sălile tribunalelor. O zi, două, nu se știe dinainte. Greu e pînă să cepi. Cu toții au un loc vor pierduti grosso-modo—șzeci de zile-mă

că. Dar cine ne garantează numai atât?

Și pentru ce toate acestea? Pentru că:

„... vecinii sus-menționați nu au altă ocupație decît să țină de intrigi, chefuri, să facă scandal în curte, să joace și cînte (!) cînd sînt ore de odihnă. Cînd le-am atras atenția să ceteze cu zgomotul, că există lume care muncește... t Vasile F. Maria a început să injure, să mă insulte cu fel de fel de cuvinte”. (Depoziția tov. Vasile Maria).

„...Mă insultă că sînt lenecă fac pe bolnava, că nu s-curată și tot felul de vorbe c nu mai merită să fie relatare (Declarația făcută de Vasile F. Maria împotriva reclamantei Vasile A. Maria).

„...Pirita îmi terorizează cop

„Nu mă impac!”

nu-i lasă să se joace în curte și-i drăcuie. Pe mine mă face proastă și mă amenință că îmi arată ea mie". (Declarația făcută de Cătălinou Gherghina împotriva reclamantei Vasile A. Maria).

"... strigă că trăiesc ca o trîntoriță etc. etc." (Din declarația lîncăi Olanu împotriva reclamantei Vasile A. Maria).

"...Mi-a aruncat cu pietre în păsări și, dacă i-am atras atenția, m-a insultat strigîndu-mi că sînt clocită și să plec să mă aerisesc". (Declarația Ioanei Stoiceanu împotriva reclamantei Vasile A. Maria).

"... Nu sînt în relații cu dînsa de trei ani..." (Din declarația Smarandei Pascu împotriva reclamantei Vasile A. Maria).

"...Toți locatarii fug de gura ei. De doi ani ne ține numai în judecăți". (Din depozitia lui Constantin Cătălinou).

Ascult, tac și privesc fețele acestor femei urîșite de iritare. Unde este oare adevărul? Cine are dreptate? Ah! De ce îmi pun întrebări fără noimă, cînd știu bine că toate sînt vinovate.

— De ce înmulțiți vorbele rele cum se înmulțesc microbii?— Întrebă cu reproș cineva din comisia de împăciuire. Întrebarea aceasta înțeleaptă este adresată unei întregi curți îmbolnăvite de gilceavă.

Fiecare dintre membrii comisiei explică impričinaților că este mai bine să trăiască în bună înțelegere, că animozitățile s-au născut din înțelegerea de care unui om onest trebuie să-i fie rușine. Oare sînt greu de înțeles toate acestea?... Minutele trec fulgerător de repede. Este aproape nouă. Își vor da seama cită dreptate au tovarășii din comisie, care judecă cu o lucidă obiectivitate? Blestematele de vorbe nechibzuite cît necaz ne pricinuesc! O licărire de împăcare se

Dumneai s-a certat cu un măcelar. Da, da, chiar dînsa, cucoana stîlată. Într-o zi s-a dus să cumpere carne. A intrat în prăvălie și... s-a luat la ceartă cu „mitocanul". Și ca cearta să fie deplină i-a dat o palmă. Măcelarul a luat-o frumusețea de mîna și i-a făcut vînt afară. Scurt și cuprinzător!

— Se poate înțimpla asemenea lucru într-o țară civilizată, domnule președinte?— Întrebă naivă. Mi-a spus că mă atîrnă în cîrlig!

— Chiar așa v-a spus?— Întrebă președintele comisiei. — Ei, cum! Eu nu mint. Uite, să apeleze la conștiința lui dacă nu-i așa...

— Dar din discuții reiese că i-ați dat o palmă, continuă președintele.

— Eu? Domnule, nu mă pretez la așa ceva! Cînd a vrut să mă dea afară din prăvălie, fiindu-mi frică să nu cad pe scări, m-am agățat de dînsul. Să apeleze la conștiința lui...

Toți, în afară de dînsa, trebuie să apeleze la conștiință. Ea nu minte, ea n-a greșit, n-a palmuit, n-a făcut scandal, în sfîrșit e nevinovată ca un nou născut!

„Gata! Sînt de acord!”

acuză, și fac pe victimele. Iar comisia ascultă cu o răbdare îngerească. N-au obosit oare? Se vede că nu. Fiecare dintre cei patru membri ai comisiei își îndeplinește aici o înaltă datorie de cetățean. Unii dintre ei sînt deputați, deputați aleși de cetățenii din raion. Înainte de masă fiecare dintre ei și-a văzut de munca sa obișnuită: președintele comisiei, Blaga Ion, este șef de secție la U.C.E.C.O.M., Ecaterina Apaitan e gospodină, Olănescu Anghel e directorul Școlii

să-i faci pe unii oameni să înțeleagă că dihonnia, vorbele urite, intriga, calomnia, insultele și clevețirile nu fac cinste unui om. Pentru asta ai nevoie de o răbdare fără margini. Răbdarea aceasta a adus rezultate excelente. Zeci de persoane n-au mai ajuns în fața tribunalelor, mulțumită discuțiilor purtate în cadrul acestor comisii de împăciuire de pe lîngă sfaturi. Asta înseamnă zeci de prețioase ore de muncă salvate din ghearele dezbaterilor neplăcute, mii și mii de lei economisiți, asta înseamnă liniște și armonie între sute de cămine. Ca să nu mai vorbim de economie de timp și de muncă făcută instanțelor judecătorești.

Toate acestea îmi treceau prin minte cînd cei din urmă impričinați ieșeau din camera dezbaterilor. Lunga și neplăcută călătorie luase sfîrșit. Am plecat gîndindu-mă la învățămintele acestei seri tulburătoare. Afară ploua tot așa de monoton. Mi-am ridicat fața spre cerul de smoală al nopții și-am lăsat picurii reci să-mi stîmpere obrații înfierbîntați. Și m-am simțit nespuns de bine...

Comisia e mulțumită... iar cei doi care s-au împăcat sînt veseli...

„Asta e situația, tovarășe președinte!”

ivește deodată. În sfîrșit! În sfîrșit! Este ora nouă. Litigiul s-a stins. Gilcevitoarele au plecat. Mă uit nu fără admirație la cei patru din comisie. Fețele lor sînt obosite. Au și de ce.

III

„Nu umbla cu țifna în nas”.
(Anton Pann)

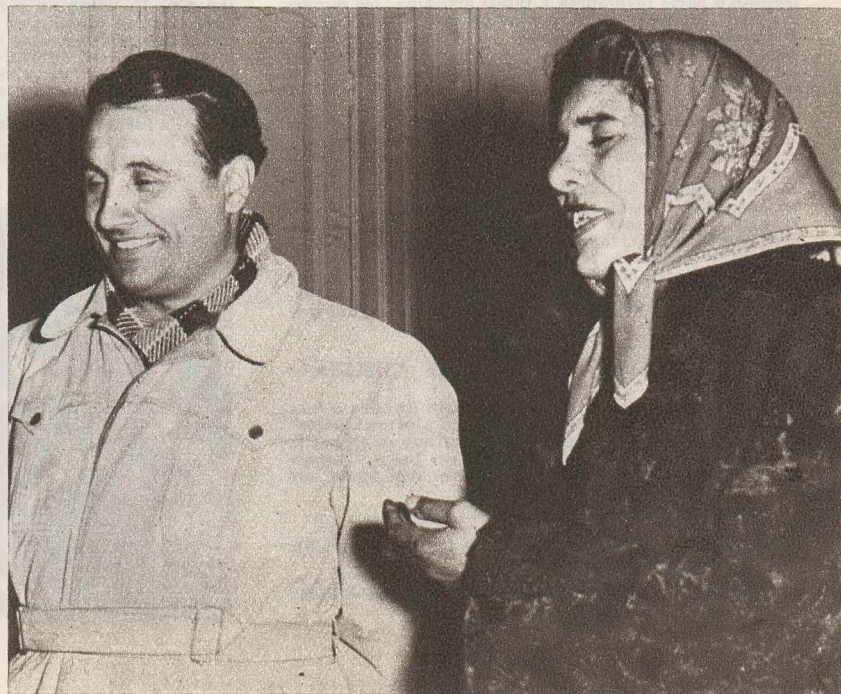
Se pretinde o femeie manierată. Dacă ai vedea-o pe stradă, bine îmbrăcată cum e, cu obrații ușor pudrați, cu fața înghețată de seriozitate, cu privirile severe, aparențele te-arsii să nu-i contești pretențiile de femeie bine crescută. Ei, dar asta numai privind-o în postura de pieton. Căci acum cînd stă în fața comisiei constăți cu regret că, de fapt, cum bine se spune, aparențele sînt înșelătoare.

Îmi vine să zîmbesc. Unde-i cucoana, manierată din lumea aparențelor? S-a volatilizat!

Jur că n-am văzut oameni mai răbdători ca tovarășii din această comisie de împăciuire. E o victorie remarcabilă să o convingă să-și vadă de treburi și să fie politicoasă chiar și cu măcelarii.

...Iar reporterul cuprins de o subită pasiune fabulistică a notat în grabă, numai pentru sine, următoarea frază esopică: Într-o după-amiază, țifna, plictisită, colinda străzile în căutarea unui locșor cald, unde să se cuibărească. În sfîrșit, a găsit un loc liber. Era nasul cucoanei. Așa se face că după-amiaza aceea a fost atît de neplăcută...

E ora zece și pe scaune stau acum alte persoane. Vorbesc, și

PRIN LONDRA DE AZI

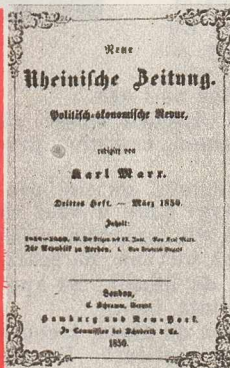
PE URMI

Dean Street nr. 28. Aici a locuit Marx din 1850 pînă în 1856.

Casa din Maitland Park în care Marx și-a petrecut ultimii 20 de ani ai vieții sale.

Coperta revistei „Neue Rheinische Zeitung,” revistă politico-economică, editată de Marx la Londra. Au apărut numai 6 numere.

În această încăpere strîmtă, el a studiat seară de seară pînă în zori, operele economiștilor burghezi Smith, Ricardo, precum și un mare număr din cele 1500 de cărți care i-au servit la elaborarea „Capitalului”. În aceeași locuință modestă îi plăcea să primească mulți vizitatori. Pe lângă Engels, care se simțea aici ca la el acasă, veneau mai ales prietenii din cercul comunist: Liebknecht, Weent și Jones.

Un capitol deosebit din epoca Dean Street nr. 28 îl constituie excursiile pe cîmpia Hampstead pe care Liebknecht le-a descris atât de viu; cu cățel și purcel încălcați cu coșuri în care duceau lunch-ul, porneau agale pînă sus pe dealurile Hampstead-ului. Pînă astăzi cîmpia Hampstead cînt și parcurile regale s-au păstrat ca singurele locuri de refugiu duminicale pentru londonezi.

MUNTELE DE PIETATE ȘI... HAINA LUI MARX

Excursiile au constituit un capitol plăcut al vieții familiei Marx, cît și locuit în Dean Street. Există însă alte multe capitole dureroase, ce nu pot fi trecute sub tăcere. Astfel, haina lui Marx lua adeseori calea Muntelui de pietate. Uneori în casă nu se găsea nici o foaie de hirtie de scris și asta pentru simplul motiv că nu se aflau nici bani, iar de multe ori ziaristul Karl Marx nu avea nici măcar cele cîteva pence cu care să-și cumpere ziarul necesare activității sale. Dacă n-ar fi fost ajutorul primit din partea prietenului lor Engels, fără îndoială că grijile familiei Marx ar fi fost mult mai mari.

Ațiți faptul că Dean Street era o stradă umedă, nesănătoasă, Marx avînd adesea din această cauză crize de reumatism, dar mai ales faptul că aici au murit trei din cei șase copii ai săi, au constituit suficiente motive pentru a-1 face să renunțe la această locuință. Edgar, în vîrstă de 9 ani, copilul preferat al lui Marx, „sufletul casei” cum era supranumit, a murit aici. Guy, născut în Chelsea, și chiar Franziska, care a văzut lumina zilei în această casă, n-au depășit vîrsta de un an. Toți au fost înmormîntați în cimitirul Whitfield Tabernacle din Tottenham Court Road (acest cimitir a fost distrus de o bombă V. 1 în cel de-al doilea război mondial).

O mică moștenire lăsată lui Jenny de către mama ei a făcut posibilă mutarea de aici, în Hampstead.

ÎN SFÎRȘIT, O LOCUINȚĂ STABILĂ

Cine cunoaște cartierul Hampstead, din preajma frumoasei cîmpii cu același nume, își poate închipui lesne bucuria familiei Marx de a părăsi întunecoasa, umedă și agitata Dean Street din vestul Londrei.

Grafton Terrace nr. 46, devenită pentru următorii trei ani adăpostul familiei Marx, este situată în cea parte a Londrei care și-a păstrat pînă azi atmosfera rurală. Căci această stradă, care arată și azi ca pe timpul lui Marx, n-a aparținut propriu-zis cartierului Hampstead, rezervat bogătaşilor. Grafton Terrace și chiar Maitland Park, unde familia Marx a locuit apoi douăzeci de ani, aparține mai mult acelei părți a orașului în care casele sînt înghesuite una în alta, fiindcă avînd maximum cinci metri lățime. Aici a studiat Marx matematicile și „Originea speciilor” a lui Darwin. Dar abia cu casa din Maitland Park nr. 41, la o distanță de numai o stradă de Grafton Terrace, se poate vorbi de o locuință mai stabilă a familiei Marx la Londra.

CHIAR DACĂ PIATRA COMEMORATIVĂ LIPSEȘTE

Actualele locatari ale casei nu ne-au putut spune din păcate aproape nimic despre ceea ce s-a petrecut în această casă în urmă cu 70 de ani. Un lucru însă e precis: „Desigur, aici a locuit filozoful, Mister Marx. Acolo — și ne arată o porțuniu din fațada casei, mai luminoasă decît restul zidului — a existat pînă nu demult o placă comemorativă”.

Imaginația noastră trebuie să se descurce singură. Desigur, nu-i un lucru prea ușor, pentru că e vorba de o activitate politică și științifică de peste douăzeci de ani. În această casă, la 16 august 1867, orele două noaptea, Marx a terminat revizia ultimei coli a primului volum al „Capitalului”.

Pe vremea aceea Marx făcea parte din Consiliul general al Asociației internaționale a muncitorilor și, în calitate sa de secretar pentru Germania, a exercitat în Consiliul general o puternică influență asupra dezvoltării mișcării muncitorești germane.

DE LA CHARTIȘTI PÎNĂ LA „ISKRA”

Consiliul general avea mai multe locuri de întrunire la Londra. În St. Martine Hall, unde la 28 septembrie 1864 a luat ființă Asociația internațională a muncitorilor, se înalță azi clădirea Ad-house Press. Un interes deosebit îl prezintă însă alt loc de întrunire al

←
În „Biblioteca Karl Marx” din Clerkenwell Green.

Ce viață a dus familia Marx în acea epocă! Ajutînd la refacerea cercului destrămat al comunistilor și pregătînd totodată editarea revistei „Neue Rheinische Zeitung” — revistă politico-economică, Marx a trebuit în același timp să lupte pentru a cîștiga noi susținători. Asia după ce-și terminase și puterile săi bani. De altfel, din această cauză s-a văzut obligat să-și întrerupă și munca timp de mai multe zile, pentru a-și găsi o altă locuință. Căci din cea din Anderson Road a fost evacuat pentru o datorie de cinci lire!... Își făcuseră apariția chiar și doi portăreți care au sechestrat micul avut al familiei, pînă și leagănul copilului. Soția sa, Jenny, a fost nevoită atunci să doarmă pe jos împreună cu copilul înghețați de frig.

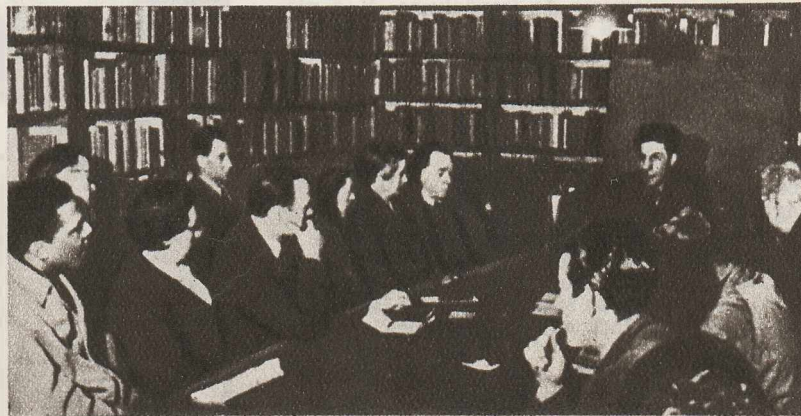
Al doilea popas al familiei Marx l-a constituit „Hotelul german” din Leicester Street nr. 1. Proprietarul primea cinci lire și jumătate pe săptămînă pentru locuința și masa întregii familii. Pe atunci cele cinci lire pe săptămînă nu erau chiar așa ușor de găsit pentru Marx. Această sumă echivala spre exemplu cu onorariul primit de el pentru cinci articole la „New York Daily Tribune”.

DEAN STREET Nr. 28

Din Leicester Square și pînă în Dean Street nu e prea departe.

Pe această stradă la nr. 64 (timp de nouă luni) și apoi la nr. 28 a locuit Marx, după ce a părăsit „Hotelul german”. Aci se află azi restaurantul „Quo-Vadis” cu bucătărie italiană și prețuri... destul de sîrate. Oricum, în urmă cu o sută de ani familia Marx nu și-ar fi putut permite un asemenea lux. Prințul a fost totdeauna pentru el mai mult decît modest, și întreaga viață a familiei, inclusiv munca și studiul, se desfășura în două camere mici. Camera din față — botezată „parloir” — era camera de lucru și de primire. Marx își petrecea aici cea mai mare parte a zilei.

Aici a lucrat Marx la opera sa „18 Brumar al lui Ludovic Bonaparte”. Și tot aici a luat naștere și lucrarea „Contribuții la critica economiei politice”. De asemenea

Vizitatorilor Londrei le este — se zice — de mare folos Baedeker-ul, acest ghid mereu „la zi”, cunoscut în lumea întreagă. Cu două stele — deci printre lucrurile domne de văzut — sînt însemnate aci Turnul, vechea cetate a Londrei, și Palatul Buckingham, reședința reginei Elisabeta. Ghidul — carte ne mai informează cînd și unde a fost decapitată Anna de Boleyn, una dintre nevestele lui Henric al VIII-lea, sau că Big Ben, uriașul orologiu din turnul parlamentului de pe malul Tamisei, este botezat astfel după numele unuia dintre marii arhitecți ai Londrei.

Tot ce e demn de văzut!... Dar e notat oare aci tot ce merită într-adevăr să fie văzut în Londra?

Înalte de a porni prin oraș, am căutat la cuvîntul Marx și n-am găsit decît trei rînduri. Desigur că multora dintre vizitatorii Londrei informațiile Baedeker-ului în această privință nu le mai sînt suficiente. Pentru o treime a globului, numele lui Marx este legat de viața de fiecare zi, iar în rîndul celorlalte două treimi se află multe milioane de oameni pentru care acest nume semnifică speranța într-o viață mai bună. N-ar fi deci timpul ca acest nume să cîștige în Baedeker dreptul în mai mult de trei rînduri?...

ÎN „CARTIERUL LATIN” LONDONEZ

Dar să pornim la drum. Să începem cu Chelsea, cea parte din sud-vestul Londrei despre care se spune că se aseamănă cu „cartierul latin” parizian. Aici trăiește o parte însemnată a lumii artistice. De remarcat numărul mare de magazine de artă și anticariat. Dacă cotești din King Street în Anderson Road și ajungi în dreptul celei de a doua clădiri de după colț — casa cu nr. 4 — te vei afla în fața imobilului în care a locuit Karl Marx, imediat după venirea sa aci, la 24 august 1849.

O privire fugară ne convinge că aici, în Chelsea, și mai ales în Anderson Road, nu locuiesc numai cei ce formează boema Londrei, ci și o serie de înalți funcționari, bine situați. Actualul locatar al casei de la numărul 4 — clădirea n-are decît două etaje — nu pare să cunoască lipsurile pe care locatarul de pe vremuri, Marx, le-a cunoscut din plin. Copleșită de nedreptățile epocii, familia Marx — nelăsîndu-se totuși înfrîntă — venise la Londra. Marx alesese Londra nu numai pentru că aici găsisse azil, ci și pentru faptul că spera că în Anglia, clasică țară a capitalismului, va avea cel mai bun prilej să studieze legile de dezvoltare ale acestei societăți.

LA REGISTRATURA DIN ST. LUKE CHELSEA

Acest prim cămin al familiei Marx la Londra a fost pînă de curînd prea puțin cunoscut. Cu ajutorul prietenilor englezi însă el a putut fi în sfîrșit descoperit. O vizită la Ofițerul stărilor civile din St. Luke Chelsea ne-a dat cele dintîi indicații necesare. Am văzut aci actul de naștere pe care scrie:

„Henry Eduard Guy (băiat)

Tată: Charles Marx.

Profesiunea: Gentleman (ceea ce în acel timp era sinonim cu „liber profesionist”).

Mama: Jenny von Westphalen.”
iar sub data nașterii micului Guy (5 noiembrie 1849) adresa: 4, Anderson Road.

DE LUI KARL MARX

Consiliului general și anume fosta „Clerkenwell-Coffe House” din Clerkenwell Green nr. 37. Această stradă e așezată la întrefăierea cartierului City cu East End. Acest „Green” (verde — n.r.) este azi mult mai puțin verde, dar o bună parte din istoria mișcării muncitorești engleze este legată de acest loc. Încă în 1830 a fost un loc de întrunire al Chartiștilor. La 15 mai 1848 s-a desfășurat aici o luptă în toată regula între 15.000 de Chartiști și 5.000 de soldați din garda călare.

Începând din 1933, anul comemorării a cincizeci de ani de la moartea lui Marx, aici se află „Marx House”, un centru important al învățăturii marxiste. Cine se ostenește să urce vechile trepte pînă la primul etaj intră în „Biblioteca Karl Marx” în care se află, adunate de marxiștii englezi, circa 12.000 de volume și 25.000 de pamflete și broșuri — diferite ediții prețioase ale operelor sale. În spatele celor trei săli de bibliotecă, folosite și ca săli de conferințe, se află o cămăruță în care, între anii 1902—1903, Lenin a redactat „Iskra”. „Social Democratic Federation” din care făceau parte printre alții și Eleanor, fiica lui Marx, împreună cu soful ei Eduard Aveling, a pus tipografia la dispoziția social-democraților ruși.

ment Committees”. Iar ziarul burghez „Manchester Guardian” sublinia că monumentul lui Marx „conține elemente de mare artă”. Nu-i nevoie să confirmăm aceasta. Interesul pe care oamenii de toate concepțiile politice îl manifestă pentru această realizare a artistului vorbește de la sine.

Dar impresia deosebită pe care ne-a lăsat-o peregrinarea noastră prin Londra, în căutarea locurilor pe unde a trăit și lucrat genialul fondator al învățăturii marxiste, se datorește unui fapt de supremă importanță: am cunoscut acolo mulți englezi care s-au pătruns de esența filozofiei lui Marx — „Filozofii n-au făcut decît să interpreteze lumea în moduri diferite; este vorba însă de a o schimba”.

Mormintul familiei Marx. →

Coroanele de flori depuse în fiecare an, la 14 martie, orele 14,30 — ora morții lui Marx — la monumentul lui Marx din cimitirul „Highgate” reprezintă un omagiu solemn adus genialului învățător al proletariatului mondial, de către marxiștii de pretutindeni. ↓

de
Werner GOLDSTEIN

ziarist german

Am părăsit Clerkenwell Green cu impresia că oamenii de știință ar mai avea multe de descoperit aici...

FILOZOFIA LUI MARX — FILOZOFIA MILIOANELOR DE OAMENI

Cimitirul „Highgate”. În Swains Allee se află impresionanțele pietre funerare și cavourile în care odihnesc pe veci numeroase mari personalități londoneze.

Cînd, ca german, pătrunzi în acest cimitir, rămii de-a dreptul uimit. Foarte aproape una de alta vezi aici 25.000 de pietre funerare. Fiecare loc pentru morminte trebuie să aducă mulți bani instituției particulare care administrează cimitirul. Am înțeles astfel de ce noul loc în care e înmormîntată familia Marx (circa 12 m.p.) costă 2500 lire. În ce privește noul monument închinat memoriei lui Marx, sînt convins că nici unul dintre donatorii din întreaga lume care au contribuit la ridicarea sa (s-au adunat circa 12.000 de lire) nu regretă sacrificiul făcut. În timp ce alte pietre funerare se pierd în mulțimea celorlalte, pe una din aleile principale s-a ridicat acest monument, în fața căruia, în fiecare an la 14 martie, între orele 14,30 și 14,45 se adună marxiști de pretutindeni să comemoreze — așa cum scria Engels unul tovarăș — momentul în care cel mai mare cap al partidului a încetat să gîndească.

„Am vrut să redau forța și marea lui încredere în sine” — ne-a spus Lawrence Bradshaw, cunoscutul sculptor englez, despre bustul de bronz, de doi metri înălțime, pe care l-a creat la cererea lui „Marx Monu-

Casa memorială „Karl Marx.”

"THE NEW RUMANIA"

MĂRTURIILE UNUI SAVANT AMERICAN
CARE NE-A VIZITAT ȚARA

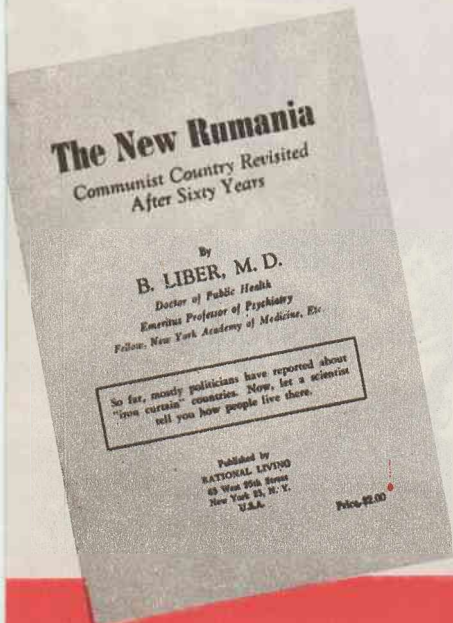
Prof. dr. B. Liber, (primul din dreapta) participând la lucrările Congresului Național de Științe Medicale care a avut loc la București, în mai 1957.

Eminentul savant american dr. B. Liber, profesor de psihiatrie, membru al Academiei de Medicină din New York, ne-a vizitat țara acum un an, ca participant la Congresul Național de Științe Medicale de la București. Recent el a publicat la New York, în editura „Rational Living”, o interesantă carte intitulată „Noua Românie — o țară comunistă revăzută după 60 de ani” (autorul a cunoscut țara noastră în anii tinereții). În ciuda vârstei sale venerabile, profesorul Liber s-a dovedit a fi foarte tînăr atît ca operativitate — el și-a scris cartea tînărul ce s-a înapoiat la New York — cît și ca receptivitate și entuziasm față de ceea ce e nou și înaintat în societatea contemporană, față de realitățile dintr-o țară democrat-egalitară. Spicium aci citeva din impresiile sale, pe care le găsim interesante și pentru cititorii din România, deși se adresează celor din occident.

Find chemat să particip la Congresul de medicină din București, am plănut să accept această invitație. Cuprins de emoție, am început să mă laud aproape copilărește cu acest eveniment, dar am observat în curînd că aceasta a avut drept efect crearea unui cerc de gheață în jurul meu. Mai tînăr și-a spus părerea un membru al familiei, apoi altul și altul, cum că aș fi naiv și într-o ureche dacă mă încumet să plec „acolo” neînțind seama de ceea ce se știe despre țările din spatele „cortinei de fier” și că este imposibil ca o persoană respectabilă să poată ajunge acolo și nici nu e recomandabil s-o facă. Apoi am început să primesc scrisori care, pe același ton mîeros și de compătimire, căutau să mă determine să nu fac acest pas. Am fost apoi chemat în mai multe rînduri la telefon pe un ton mai puțin suav, din care n-au lipsit amenințările și insultele. Unii au încercat chiar să intervină pe lângă autoritățile ca să mi se interzică plecarea.

Alții spuneau că voi dispărea înainte de a mă reîntoarce. Însă la întrebarea: Ce le-ar putea determina pe gazdele mele să nimicească un individ atît de „prețios cum sînt eu?” — răspunsul întîrziă.

Coperta cărții „România nouă” editată la New York.

Din fericire, am găsit încurajare și aprobare la prietenii mei progresiști. În momentul cînd scriu aceste rînduri, un reprezentant al Nepalului la O.N.U. zace în spital după ce a fost atacat și jefuit pe cînd se plimba în Central Park din New York. Îmi vine acum în minte ce a pătîit profesorul rus Pavlov cînd a venit la New York pentru a participa la un congres științific: cum a coborît din tren în Grand Central Station (Gara Centrală) și s-a și furat din buzunar 2.300 dolari... Și, adăugînd la acestea cifrele unei statistici din cartea lui Albert Deutsch „Buclocurile cu poliția” — din care reiese că în țară (S.U.A. - n.r.) e săvîrșită o omucidere la fiecare 40 de minute, un viol la 30 de minute, un jaf la 9 minute, un atac la 6 minute, o spargere și două furturi pe minut — am conchis că dacă în 53 de ani nu mi s-a întîmplat nimic — în afară de două cazuri cînd am fost buzunărit — atunci e mai puțin probabil să mi se poată întîmpla ceva extraordinar îndărătul oricărui „cortine”...

Judecînd cu seriozitate, nu constituia oare acea prostească îngrijorare pentru viața mea un semn al succesului pe care-l obține prostia în încercarea ei de a-1 face chiar și pe oamenii cu mințile cele mai deschise să înghită aberații și calomniile luîndu-le drept fapte?

România este o țară în care socialismul este în curs de construire. Moștile, posesiunea în stil mare asupra pămîntului, acest blestem pentru omenire ce s-a perpetuat veacuri în șir și care a dat profilul întregului mod de viață al oamenilor, a încetat să mai existe în România...

Capitalismul, în înțelesul nostru sau în înțelesul obișnuit al acestui cuvînt, a dispărut... Și nici imensa bogăție petroliferă nu mai aparține bogăților acționari din companiile americane, britanice, franceze și germane care în trecut impuneau muncitorimii românești să trudească pentru un salariu de mizerie și adesea să flămînzească în ciuda apropierei sale fizice de aceste resurse naturale de mari bogății...

...Spiritul întregii țări emană energie, curaj și activitate. Se călește o nouă lume.

Cu mult înainte de a mă reîntoarce în România, am cunoscut sentimentele locuitorilor ei cu privire la monarhie. Regii n-au fost niciodată tîlbiți profund și spontan în nici o țară. Poporul român îl păsa și mai puțin de monarh. Aniversarea regalității din 10 mai a fost întotdeauna ceva artificial. Așa că, în momentul cînd ultimul rege fu expulzat, nimeni nu l-a regretat. El a găsit în schimb o oarecare simpatie din partea Statelor Unite, unde presa

l-a publicat poza, însoțind-o cu cuvinte de laudă la adresa tinereții și înfățișării sale chipeșe, condamînd în același timp pe „barbarii” care au îndrăznit să-l răstoarne de pe tron.

Nu este aceasta în contradicție cu faptul că America însăși este republică și că a rupt-o cu monarhia încă de acum 170 de ani? Nu vedem noi că orice monarh din orice țară este sărbătorit în S.U.A.? Și n-am fost noi acela care am continuat s-o primim pe regină — sau pe aceea care-și zicea „Regină a Romîniei” — cîtiva ani în șir după ce fusese uitată la București și la Iași? Noi, mîndri să ne frecăm coatele de ale ei, o plimbam în sus și în jos prin întreprinderile noastre industriale și prin instituțiile de cultură.

Într-o zi, ea ceru o consultație marului profesor de psihiatrie Adolf Meyer din Baltimore. Acesta, căruia zilnic îi era dat să vadă pacienții cu mintea tulburată și fiind desigur bine informat în legătură cu soarta tronului românesc, întrebă fără să-și ridice ochii de pe masa de lucru: „Și, de cită vreme, vă rog, a început doamna să susțină că este regina Romîniei?”...

Monarhia, desigur, a dispărut. Fostele edificii regale au devenit muzee de artă sau case de odihnă. Peretii marului palat regal din București sînt acoperiți cu picturi ale marilor artiști și oricine poate să-l viziteze. Afară, pe grădă, este o placă pe care se poate citi: „Piata Republicii”.

Marele palat de vară de la Sinaia al fostelor majestați este plin cu minuni ale creației omenești — de remarcate și motivele sînt mai mult germane cît mai puțin romînești — și este deschis tuturor. Și toate reședințele bogătaşilor, sute și sute, situate în cele mai atrăgătoare priveliști, au devenit case sanatoriale și de odihnă pentru oamenii muncii. Aceștia din urmă și-au luat înapoi ceea ce le-a aparținut în mod legitim dintotdeauna.

La Sinaia, în marea clădire a cazinoului, unde în trecut muncitorii nu îndrăzneau să pună piciorul, și care e acum în întregime a lor, am petrecut cîteva ore observîndu-i cum se distrează; am asistat atunci la un program distractiv însoțit de premii, cu întrebări din geografia țării. Niciînd nu am văzut un auditoriu mai atent, mai interesat. Cîteva dintre concurenții, niște simpli muncitori, s-au dovedit foarte pricepuți la răspunsuri și au cîștigat premii frumoase: vase cu flori, cărți, picturi, statuete etc. Întreaga seară a fost închinată dobîndirii de cunoștințe din domeniul cultural.

...În România cultura este respectată profund... Aproape în întreaga țară nu mai există analfabetism și în acest sens au fost realizate adevărate minuni.

Nepotul emigrat în America al unui intelectual bucureștean și-a exprimat certitudinea că unchiul său moare de foame în România, că e lipsit de bani și că n-are slujbă. Cînd l-am întîlnit însă pe bătrîn, acesta se găsea în condiții fizice și mintale de perfectă sănătate, era mai bine îmbrăcat decît ruda sa din New York și mi-a declarat că o duce foarte bine.

Nimeni nu umblă desculț; majoritatea oamenilor sînt îmbrăcați corect: doar o mică minoritate sînt mai prost îmbrăcați; nimeni nu-ți dă impresia că flămînzește. Dimpotrivă, toți par să fie bine hrăniți.

Chiar și țiganii, odinioară sclavi în România, pe care l-am cunoscut atît de bine, care întotdeauna au fost săraci lipșiți și au constituit ținta batjocurilor fiind tratați chiar mai rău decît evreii sînt acum cetățeni cu drepturi egale reabilitați, bucurîndu-se de stîmă publică, și cîștigîndu-și existența ca oameni ai muncii.

Ambasadorul american din București a vrut să știe dacă romînii mă întrebă despre soarta negrilor din Statele Unite și eu am răspuns afirmativ.

Bineînțeles, romînii sînt bine informați despre realitățile din țara noastră și urăsc discriminările rasiale.

Am vizitat piața centrală din București și mi-am petrecut cîteva timuri umbînd dintr-o parte-n alta prin piață... Prefurările tuturor mărfurilor din magazine sînt afișate pe o listă în loc vizibil, așa că nimeni nu poate fi indus în eroare.

Este greșit să măsurăm valorile în dolari și cenți, așa cum procedază turșii și corependenții, deoarece există alte elemente care intră în tratate chestiunii. Astfel, de pildă, chiriile care alături de hrană este cel mai important lucru în bugetul omului nevoile din alte țări, constituie în Romînia doar un neînsemnat procentaj din che-tuielile salariatului.

O familie care ocupă un apartament din două camere și depindește plătește lunar echivalentul a 4 dolari pentru un spațiu mult mai mare decît ar putea obține un portorică sau un negru din orice parte a Manhattanului, de ce aceștia plătesc chiriile exorbitante și trăiesc înghesuți, mai multe familii trebuînd să împartă o singură încăperere.

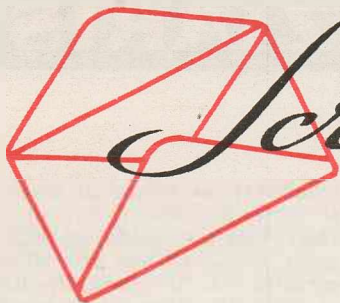
Într-un restaurant american, primul lucru pe care îl-l aduce chelnerul fără comandă, este apa. În România, ca și în Franța, apa este servită numai la cerere, fiindcă vinul și berea sînt băuturile ce însoțesc de obicei masa.

Prostescul „chewing-gum” exportat din America se vede uneori la Paris dar niciodată la București.

Deși Congresul de la București fost unul dintre cele mai semnificative evenimente medicale internaționale al anului, el a fost ignorat în presa americană — cu excepția articolului meu (scurtat în mod forțat), publicat în „New York State Journal of Medicine” (Noiembrie 1957). A se ignora asemenea întruniri, fiindcă ele au avut loc într-o țară comunistă este probabil o formă a „libertății presei”...

E de la sine înțeles că nici o altă editură americană n-ar fi tipărit o carte c „România nouă”. Această carte nu va menționată nici de presa cotidiană și nici de cea periodică — poate chiar niciodată. Între toți acești puternici proprietari ai pieței cărții și „făcătorii” de opinii publică există o înțelegere tacită de se ignora atari lucrări. Aceasta se cheamă „libertatea cuvîntului și a presei în țara noastră”.

...Totuși sînt mulțumit că am avut posibilitatea de a-mi comunica impresiile despre România, fie și în fața unui public mai restrîns, în speranța că acesta va face tot posibilul pentru difuza cartea printre prietenii și cunoștințele.

Scrisori din Paris

FOND ȘI CONTRASTE

de D. ANGHEL

Orice încercare de a cuprinde Parisul într-o formulă este temerară și nesăbuită. Nu numai pentru turistul străin, dar și pentru orice locuitor obișnuit al cetății, a cărui optică nu trece de multe ori de limitele cartierului. Am impresia chiar că e mai ușor de găsit o formulă care să definească globul, decât una care să-ți dea o idee de imensitatea numerică și varietatea activităților omenești pe care le închide acest oraș.

„Ventre de Paris“ a fost unul din aceste imense și grandioase aspecte. Dar nu numai unul. Și, desigur, nu cel mai reprezentativ. „Le cerveau de Paris“ e mai semnificativ.

Sute de mii de automobile alunecă zilnic milioane de kilometri pe marile bulevarde; sute de trenuri varsă cotidian în gara St. Lazaire aproape un milion de funcționari din banlieuri; sute de metroui aleargă pe sub pământ sute de mii de kilometri, transportând milioane de oameni... O mișcare amețitoare, vertiginoasă, plină de nevroză parcă, o ciudată cursă fără sfârșit a citorva milioane de oameni aglomerați pe un spațiu mic.

Privită cu oarecare calm și filozofie, toată goana asta pare o nebunie. Conducătorii automobilelor par niște posedati. Nu știi ce forțe oculte îi mină din urmă, nu știi ce destin îi cheamă înainte. Dar toți mină, tot mai repede, mai repede. Bulevardele par fluvii care duc pe fața apelor lor tulburi, ca într-o inundație ce se ramifică mereu, sutele de mii de carapace de tablă lucitoare ale caroseriilor. De unde le-a smuls furia apelor nevăzute și unde le duce?!...

Nici o minte nu ar putea să ghicească telul spre care aleargă fiecare, încălcând în

traseurile împletite, firele nevăzute ale unor voințe care duc și vor neapărat ceva.

E trepidația vieții moderne, ajunsă la paroxism. Ai impresia că oamenii dau din picioare, învîrt un volan și în somn.

Fiecare aleargă ca halucinat urmărind parcă înaintea lui o himeră înaripată care zboară și se joacă cu destinele omenești.

Și totuși, ascunse, discrete, stăruitoare, cite alte manifestări nevăzute nu caracterizează acest Paris, mai mult decât această învălmășeală, decât această apocaliptică încăierare?! „Le cerveau de Paris“ lucrează metodic, persistent, cu aceeași energie. Locuitorul atent, fără a pune urechea la pământ, aude mersul gândirii Parisului. De undeva, din mansarde, din birouri, din laboratoare, din biblioteci, străbate zumzetul viu al creierului în mers. Viața intelectuală a Parisului depășește în tumult aspectele delirante ale bulevardelor. Teatre, cinematografe, reviste, ziare, cărți de toate felurile dau Parisului adevărata lui figură.

Această viață aș vrea s-o urmăresc în seria cronicilor mele din Paris. Halele din „ventre de Paris“ vor fi sălile de teatru, de cinematograf, de concert, de expoziții, de muzee, de biblioteci, de conferințe. Multiple, vaste, de multe ori pline de paradox.

Fidelitatea și noblețea convingerilor nelintite stau alături cu contraste uneori excesive. Seriozitate gravă alături și contopită cu ceea ce noi am numi ușurință, dar ceea ce nu este în fond decât aptitudinea de a cuprinde laolaltă și de a înțelege egal toate aspectele vieții, toate manifestările ei. Generozitatea, comprehensiunea și toleranța lasă loc liber, în aceeași zi, cu o egală putere și chiar pe aceeași treaptă a scării de valori, unor aspecte extrem opuse, ca și cum nimic nu ar avea importanță, atunci când această diversitate contradictorie, într-un singur om sau în colectivitatea infinită parcă a acestui oraș, nu este altceva decât viața însăși.

Este poate în toate acestea și mărturia unei căutări și poate reflexul unei depresiuni în care însă, „le cerveau de Paris“ nu are eclipse grave.

Parisul sărbătorește deopotrivă pe Bernard Buffet și pe Brigitte Bardot. Scrierea și semnătura cvasi-cuneiformă a lui Buffet e caligrafia care fixează nu numai panseul aristocrației snoabe, dar și o anumită concepție sumbră a vieții, întunecată de catastrofele războiului, după cum coregrafia firească și ondulatorie a trupului juvenil al Brigittei Bardot (B.B.) desenează în aceeași epocă imaginea unei eterne dragoste de viață și a unui optimism puțin cam ștregăresc.

În zilele în care după vernisaj sala Charpentier de pe Faubourg St. Honoré continua să geamă de afluența celor mai distinși vizitatori, în sălile cinematografelor pariziene lumea se îmbulzea s-o vadă pe Brigitte Bardot (supranumită cu candoare: Bébé) în filmul „La parisienne“.

Contrast?! Paradox?!

Nu. Aspecte diferite ale gândirii și trupului, adică ale vieții în complexul ei.

Un ziarist francez, șocat și el de acest fenomen, scria și el deunăzi: „Dacă arta și talentul constă în a da fiecărei epoci o versiune modernă a adevărurilor eterne, Franța, încă o dată, își afirmă geniul creator: „În domeniul ideilor, disperarea este la modă: Bernard Buffet.“

În domeniul plăcerilor, strip-tease-ul (dezbrăcarea femeilor pe scenă) este la modă: Brigitte Bardot.“

De o parte, în pictura lui Buffet, omul despiat de orice farmec, încărcat de o dezoalantă urfienie; de altă parte, femeia tină, cu trupul ferm, fără romantism, fără mofturi.

Vlăicu BÎRNA

MICI GENERALI

Mici generali cu mari, cumplite planuri.
În poză-i vezi, zîmbind la fotograf,
Îmbărbătindu-și jalnice elanuri
Se grozăvesc: „vom face lumea praf“!

Ținindu-le isonul, un taraf
De corbi așteaptă prăzile: hartanuri;
Mici generali, cu mari, cumplite planuri,
În poză-i vezi, zîmbind, la fotograf.

Își tot adună oastea cu arcanuri
Grăbiți să-i dea planetei un perdaf,
Dar lumea-n drum spre pașnice limanuri
Îi va-ngropa pe toți c-un epitaf:

Mici generali cu mari, cumplite planuri.

DUREREA GERMANĂ

Alături stau: cizmă și tun,
Pereche: mireasă și mire,
De-un veac semănînd cimitire
Pe landul germanic, străbun.

Gauleiteri cu ochi spălăciți
Rînjind sloboziră războiul,
Dar frînt, inecat fu puhoiul,
Cu vulturii-n praf, jumuliți.

Și iată poporul trezit
Luminii se vrea, bucuriei;
Și flori vrea în locul pustiei
Pămîntul de foc pîrjolit.

Iar glasuri se-nalță și spun:
„Mai doare, mai doare o rană!...
Durerea, durerea germană
Născută-i din cizmă și tun“.

PRIMĂVARA NOUĂ

Iernii vînturîndu-i spuma,
Noptii culegîndu-i bruma
Vine primăvara nouă:
Soare, mugure și rouă.

S-a umplut de oameni cîmpul,
Codrul a-nverzit și dimbul;
Pe-un furnal crescut în zare
Ceru-i viorie floare.

Soare, mugure și rouă:
Vine primăvara nouă!

Dar în fața acestui fenomen francezul se întrebă indignat de ce acest doi de B (Bébé), cele două inițiale ale Brigittei Bardot, ar reprezenta oarecum Franța în străinătate?

Dar arta podurilor din Franța, căile ferate franceze, barajele, laboratoarele, savanții francezi, clasa muncitoare franceză, mamele franceze?!

Toate acestea există și constituie fondul cel mai bun al poporului francez.

Atunci pentru ce celebritate prin ceea ce este atât de minor?

Ziaristul care-și pune această întrebare, nu răspunde, ci termină cu un fel de glumă.

Poate că aceste glorii trecătoare sînt numai un joc, un amuzament de-o clipă al unei mici părți a societății sau, încă o dată, un semn al unei căutări. S-ar putea să fie și o optică ce vine din ușurința și plictisul unei anumite pătri sociale.

Marea masă, intelectualitatea franceză, savanții și marii artiști ai Franței, continuă să lucreze serios, fără să se sinchisească de sclipirile de neon ale gloriei artificiale, și așteaptă liniștiți să treacă vuietul caravanei.

Adrian BELDEANU

VACANȚA

Prin ore se filtrează-acum spre mine
balansul trenului pornind din stații.
Cu fulgi rotunzi în calmele rotații,
vacanța mă cuprinde-n brațe line.

Se mistuie în zări cu depărtarea,
examene și amfiteatre-nalte...
Aproape sînt, ușor prind să tresalte
lumina tirgului natal, suflarea-i.

M-așteaptă iar după perdele-albastre
șirul dorit al cărților lucioase.
Visările gingașe-n seri geroase
și jarul vetrii-n scînteieri de astre.

M-aștept și tu cu zîmbetul de zori
și nîmbul greu al cozilor de-aramă —
iubirea mea, a vieții mele gamă
de pastuni, de soare, de flori.

Din toate urcă dens, mă întărește
serul odihnei, luminos și spornic.
Iar palma-mi mîngîind zăpada, dornic
va înflori un bulgăr, tinerește.

...Prin ore se filtrează-acum spre mine
balansul trenului pornind din stații.
Cu fulgi rotunzi în calmele rotații
vacanța mă cuprinde-n brațe line.

PEISAJ

Sînt albe cîmpuri ce ne spun istorii
din lungi gorgane și din coifuri sparte.
Strămoșii-au frînt aici năvălitorii
i-au bătut cu paloșul în moarte.

Pe-aceleași locuri azi boltesc vîzduhul
șiruri de sonde cu prelungi pulsații.
Sondorii duc — în palme aspre — duhul
vieții noi —, mănunchiu-i de vibrații.

Ei poartă-n inimă și-n stol de cînturi,
suflul viteaz și dragostea senină
cînd fără greș înalță din pămînturi
pînă mari erupții crinul de lumină

Bicicleta a devenit un vehicul curent pentru colectivști. Iată-i în plin ciclo-cros, înapoiindu-se de la munca câmpului.

PE DRUMURI BANĂȚENE

de Miko ERVIN

Fotografii de M. IVANCIU

De la Arad iau trenul local, ponosit și plin pînă la refuz.

Încet-încet, miriștile argintate de brumă încep a se lumina într-o turbureală alburie. Totul pare calm și melancolic. Dar, deodată, într-una din gări, se urcă și se îndeasă printre noi, în sunete de chitară, o societate cît se poate de veselă și de ciudată. Straiele negre, de sârbătoare, ale noilor apăruți, sînt pline de puf, încît toți par tăvăliți prin pene de gîscă. Aflu că „intrușii” se întorc de la o nuntă sîrbească unde — conform vechilor datini — în zorii zilei au fost tăvăliți cu toții în puful din perna miresei...

În sfîrșit, se ivește dimineața și sosim la Sînnicolaul Mare.

Prin spatele gării zgribulite în plină pustă, trec în mers hurdacat căruțe cu coceni; îmi rămîne privirea la caii frumoși înhămați la ele... Abia într-un tîrziu observ autobusul, asaltat cu familiaritate de țărani.

Și-acum, încotro? Îscodesc, plin de curiozitate, localitatea asta bănățeană, cu străzile sale largi și drepte, mărginite de clădiri. Aduce mai mult a oraș. Mă uit la șirul lung de case cu parter înalt, privesc întocmirea pedantă a curților îngrădite și, ajungînd pe malul Arancăi, văd moara cu motor, frumoasă și modernă.

În mijlocul cîrdului de giște albe, adunate lingă pod la o partidă de gîgîit, văd o tăblie; săgeata de pe ea indică drumul spre centrul de colectare a penelor... Coincidența aduce a... regie, nu?

Castelul nobiliar al baronilor Nákó — o paragină aflată în inima localității — face notă discordantă cu această strictă înlân-

țuire de elemente practice și vii. De ambele părți, vechea clădire este încadrată de magazine cu vitrine strălucitoare.

...Cine ar fi crezut că localitatea aceasta avea să devină unul din primele centre ale agriculturii socialiste, în apusul țării? Pînă la sfîrșitul lui noiembrie 1957, agricultura din raionul Sînnicolaul Mare a fost în întregime cooperativizată. Toate cele 25 de sate au gospodării colective; 7800 proprietăți rurale, rămase în afara colectivelor, s-au reunit în 54 de întovărășiri agricole. Ca frunza uscată a toamnei dispar, rînd pe rînd, răzoarele care despărțeau în bucăți pămîntul mînos al Banatului.

Primul meu cunoscut la Sînnicolaul, e Vladimir Bojin, secretarul secției agricole a comitetului raional de partid. El poate fi asemănat cu un marinari. Vîntul prielnic a umflat dintr-o dată pinzele corăbiei sale, mînînd-o înainte cu atîta repeziciune, încît el însuși spune că aproape nu mai poate ține socoteală precisă de drumul parcurs. Vladimir Bojin mi-a istorisit multe fapte interesante. Iată una:

Intr-una din comunele raionului, în Uihei, cu ocazia ședinței de înființare a întovărășirii agricole, președintele comitetului de inițiativă — candidat la președinția întovărășirii — a anunțat că nu mai poate accepta această sarcină, deoarece între timp s-a decis să intre în gospodăria colectivă din comună unde, cu o săptămînă mai înainte, se făcuse distribuirea venitului anual. Și iată că lucrul pentru care agitatorii colindaseră casă de casă, vreme de luni întregi, s-a realizat dintr-o dată, datorită acestei declarații venite pe neașteptate. Toți membrii întovărășirii

neînfricați au înfruntat vînturile și furtunile, anonim și încăpăținat. Iată-l, de pildă, pe Bojin — omul acesta despre care aflu cu surpriză că, în afară de limba sa maternă, sîrba, și de romînă, vorbește bine și ungurește, și nemțește. Cu cinci ani în urmă era președintele gospodăriei colective din Sînnicolaul Mare... Cine știe de cîți ani muncește el, pregătind brazda minții omenești, pentru a semăna într-însa ideile cele noi?!... Mă gîndesc că, despre ei, despre acești marinari neînfricați, ar trebui să vorbească înainte de toate scriitorii și cei ce alcătuiesc cărțile de istorie de mine. Despre acești oameni care, plini de încăpățînată tenacitate, au frămîntat noroaiele drumurilor de țară, muncind cu cel mai gingaș lucru de pe lume: cu sufletul omeneșc...

...Vorbesc cu Bojin despre munca colectivștilor. Îmi arată că, anul trecut, recolta lor de grîu și porumb a depășit cu 3—400 kg la hectar, pe cea a gospodarilor individuali. La secția agricolă a sfatului popular raional găsesc apoi statistici interesante privind veniturile colectivștilor și cele ale gospodarilor individuali. Rețin datele referitoare la două familii romînești din același sat, fiecare cu cîte doi membri și cu cîte cinci hectare de pămînt. Una dintre ele a intrat anul trecut în colectivă; cealaltă nu. În cazul familiei colectiviste, valoarea beneficiului net, provenit din produse, recalculată în bani, este de 26.000 lei. În cazul gospodarului individual, venitul se cifrează doar la douăsprezece mii... Și, pentru că veni vorba de cifre, nu pot să nu amintesc de colectivștii din Pesac, a căror faimă se datorește recoltei de șase mii kilograme porumb la

„în spe” — două sute șaptezeci și unu la număr — și-au urmat candidatul la președinție... intrînd în gospodăria colectivă.

Lucrul acesta trebuie înțeles ca un salt calitativ, petrecut în conștiința oamenilor. Ei s-au convins treptat că adevărata cale spre fericire este gospodăria colectivă. Și la convingerea lor au contribuit din plin agitatorii. Acești marinari

În timpul liber, brigadierii Ion Șteflea (dreapta) și Ion Vintea practică vîntoarea; e sportul lor favorit.

hectar. Ce-i drept, oamenii au avut grijă încă din primăvară, când porumbul a fost atacat de nu mai știu ce fel de boală, să stropescă lanurile cu dezinfectanți împrăștiați din avion. În realizarea acestei recolte-record, un rol principal l-a avut crearea sistemului de cointereseare individuală. Încă dintr-un bun început, gospodăria a stabilit drept normă de producție

cantitatea de trei mii kilograme la hectar, hotărînd totodată ca diferite loturi din plantația de porumb să fie date în grija cite unui colectivist care să răspundă direct de bunul mers al lucrurilor pe lotul respectiv. Jumătate din recolta realizată peste cantitatea programată, urma să revină tot colectivistului, reprezentînd un plus la cantitatea convenită lui în mod obișnuit pentru zilele-muncă prestate. Metoda beneficiului peste plan s-a dovedit a fi excelentă.

Recolta de porumb realizată la hectar de colectivității din Pesac a fost cea mai mare din întreg raionul.

...Colindînd Sînnicolaul, mă opresc la marginea tîrgului, la ultima casă, în fața unei plăci memoriale. Ea a fost așezată aici în cinstea unuia dintre cei mai minunați oameni care au văzut lumina zilei pe pămîntul Banatului. „În această casă s-a născut, la 26 martie 1881, marele compozitor maghiar Bartók Béla,

care a contribuit la înfrățirea popoarelor maghiar și român, prin munca sa de cercetare, prelucrare și răspîndire a muzicii populare maghiare și românești”.

Acî s-a născut Bartók Béla! Acî era celebra „Școală Bartók” — poate una din cele mai vechi școli agronomice maghiare, întemeiată la 1799 și condusă multă vreme de tatăl compozitorului. Clădirii care adăpostește acum o școală agricolă modernă, localnicii îi mai zic și astăzi „Școala lui Bartók”. În timpul petrecut aici, mulți oameni mi-au povestit că, în copilărie, Bartók Béla își petrecea serile lungi de vară șezînd lingă gardul școlii, unde asculta ceasuri întregi cîntecele românilor, maghiarilor, slovacilor și rutenilor adunați pe-acolo, de prin toate colțurile monarhiei austro-ungare.

De la casa compozitorului m-am îndreptat către sediul gospodăriei colective, stăpînă peste aproape 2.500 hectare. Ea mi-a

apărut ca un simbol al frăției naționale visate de compozitor. Romîni, maghiari, germani și sîrbi muncesc acum aici cu entuziasm, îndeplinindu-și pe zi ce trece visul de fericire.

Mi-a fost dat să-i văd pe colectivisti muncind împreună și distrîndu-se împreună; le-am văzut căminele pentru brigadierii nefamiliști, le-am văzut uscătoriile de tutun și căminele culturale. Le-am văzut copiii ieșind pe porțile unei școli în care se predă, concomitent, în toate cele patru limbi materne. Totuși, cea mai puternică impresie mi-au făcut-o șirurile de case noi, cuiburi în care m-am oprit cu multă plăcere și m-am bucurat de primirea călduroasă ce mi s-a făcut. Gospodarii mă ospătau din toată inima și-mi arătau plini de mîndrie lucrurile lor noi: bicicletele, aparatele de radio, mașinile de cusut... Și-n fiecare casă, în fiecare cuib nou, am trăit speranța oamenilor într-un viitor și mai frumos.

Un prinz copios, cu biberonul...

Așadar am plecat spre Sînnicolaul Mare. La Timișoara, unde am făcut escală, un confrate de la ziarul local, informat de intențiile mele de a scrie un reportaj, mi-a sugerat:

— Caută-l pe Petre Gudiu. Cu 10—12 ani în urmă, era cel mai sărac om din sat; adică tocmai omul pe care-l cauți. Astăzi nu e cel mai bogat, dar are casa lui proprie și... un secret: poate oferi un pahar de vin bun.

Am plecat deci să-l caut pe Gudiu.

★

Speram să-l întilnesc la sediul colectivei. Dar era lipsă la apel:

— A plecat cu brigada — mă informează vag cineva. Iar un altul se interesează:

— Da' ce-ai cu el?

— Păi — încerc să le explic — mi s-a spus că înainte vreme el era omul cel mai sărac din sat. Așa că voiam să stau de vorbă.

— Nu zic să nu stai de vorbă cu el — intervine altul. — Numai că, vezi, în '45 cînd m-am

întors din război, eu — mie-mi zice Șteflea Ion — vasăzică, eu eram atît de sărac, încît socru-meu a trebuit să-mi dea o pereche de nădrați. Cred totuși că Gudiu avea pe vremea aceea măcar o pereche de cioareci...

— Măi Șteflea — intervine un altul căruia ceilalți îi spuneau Borislav — măi Șteflea, eu îți dau să dezlegi problema asta de aritmetică: împarte o casă la 13 copii, în așa fel ca să mai rămînă și părinților ceva. Dacă dezlegi, eu, Borislav Moloțkov, nu mai susțin că am fost cel mai sărac din sat...

— Apăi nici nu ai fost! (cuvintele astea sînt spuse de Iosif Roka, cu mare fermitate și cu un foarte pronunțat accent ungeresc). Iosif Roka susține că, de fapt, el a fost cel mai sărac din sat, aducînd următoarele argumente: de copil a fost slugă și a dormit numai prin grajdurile chiaburilor; cînd a crescut s-a făcut văcar — dar se știa că văcarul satului n-are nici de mămăligă; a devenit apoi „fabricant” de mături. Dar după doi ani a dat „faliment”, trezindu-se și mai sărac decît înainte...

Sînt pus într-o situație delicată. Oamenii s-au încălzit. Fiecare vrea să-i dau lui dreptate. Ce-ar fi să intervin, deplasînd discuția?

— Bun — spun eu împăciuitor. Chestiunea e lămurită. Numai că m-ați înțeles puțin greșit: îl caut pe Gudiu, nu numai pentru că a fost cel mai sărac din sat, ci mai ales pentru că acum e gospodar cu stare. După cite mi s-a spus, la Reformă a primit cinci hectare...

— Și noi.

— Perfect. Dar apoi a intrat printre primii în colectivă...

— O dată cu noi...

— Foarte bine. Dar el și-a făcut o casă...

CINE ARE DREPTATEA?

de M. MURGU

— Parcă numai el?

— Înțeleg, dar a ajuns să cîștige în colectivă și cite o jumătate vagon de cereale și furaje pentru vacă (are acum și vacă) și vin, și țuică, și... bașca banii...

— Alții iau și mai mult.

— De fapt — ține să precizeze Roka — important e cum știi să fii gospodar la tine acasă. Eu, într-un singur an, mi-am luat radio și bicicletă...

— O fi... — intervine Șteflea.

— Dar eu mi-am luat armă de vînătoare cum nu s-a mai văzut în sat; și face pe puțin cît două biciclete. Asta pe vremuri era lux boieresc. Ce să spun? Trăiesc și eu boierește.

— Măi Șteflea, măi, ai tu pușcă și de toate, dar n-ai nivel. Cum spui că trăiești ca un boier? Ai tu slugi, mă? Exploatezi tu pe cineva, mă? Mai bine ascultă aici — îi atrage atenția Borislav

Moloțkov. — E printre noi unul care și-a măritat de curînd două fete. Le-a făcut nuntă clasa una și le-a dat ca zestre mobilă nouă. Acum îi vine feciorul de la armată; îl însoară și pe el și-i dă și lui zestre. Nu-i obiceiul, dar așa vreau eu. Moloțkov, că eu sînt acela!

★

Nu mai rețin exact cum anume am ieșit din această situație. Știu doar că, în final, ca semn de împăcare și pentru ca să constatăm „la fața locului” că laudele lor n-au fost vorbe goale, a trebuit să trec pe la rominul Șteflea, pe la sîrbul Moloțkov și pe la ungurul Roka și să beau la fiecare, cite un pahar de vin. Că, de... deși toți primiseră același vin de la colectivă, fiecare prețindea că al lui e mai bun.

Și, bineînțeles, cu Petre Gudiu n-am reușit să dau față.

Redactorul respectiv a omis să arate în text că Iosif Roka i-a cumpărat fiului său un acordeon cu 120 de bași...

CONTEMPORANUL LUI VODĂ ȘTEFAN

Dacă urci pe coasta muntelui, de care se reazemă la mieznoapte mănăstirea Putna, și privești peste ea în așa fel, încât deasupra turlei bisericii să vie Dealul Crucii (de pe care, după o legendă veche, Ștefan Vodă a slobozit săgeata să aplece locul pentru zidirea mănăstirii), zărești în stînga, într-o vale, o sfîrșimătură de stîncă crăpată, cu scobituri în formă de ușa și ferestre. Deasupra crestei ei cocoșate era înfiptă o cruce strîmbă de lemn putrezit. Înăuntru: ce a mai rămas dintr-o cămăruță joasă, în care omul de statură mijlocie trebuia să-și plece capul. Pe toți pereții, una peste alta, sute de iscălituri săpate în piatră de oameni care n-au deocamdată nici o însemnătate istorică.

Sărmanii! Încearcă să treacă la nemurire zgrînd zidurile tuturor monumentelor acestei țări, sperînd, pesemine, să adauge prin numele lor ceva la opera fauritorilor acestor zidiri...

Așa se prezenta chilia lui Daniil Sihuștru în anul 1933, cu toată părăgînirea, totuși scăpată de distrugere prin priciperea restaurărilor, la care sînt supuse atîtea mîrturii ale trecutului scump întregului popor.

După ce în decursul zilei am izbutit să infățișez pe două cartoane imaginile mănăstirii — și vederea generală și Turnul Tezaurului — sau, poate, turnul de la intrare (am pictat de atîtea ori această mănăstire, că e greu să mai știu ce anume am făcut în ziua aceea), mi-amintesc că m-am dus la chilia sa mai fac al treilea „tablou” pînă nu se întunecă cu totul.

Pictam cu nesăț și orișicît am lucrat, tot nu mi s-a părut de ajuns... din toate punctele de vedere.

Lumina scădea și o dată cu ea amuțea și ciripitul păsărilor și se potolea treptat zumzetul zeilor de copii adunați în jurul meu. Crengile rășchirate ale brazilor moțăiau sub bura inserării. Murmurul nedeslușit al pirăiașului undeva în depărtare ajungea la urechile mele. Nori joși cerneau picături mărunte pe fața mea, pe mâini și pe carton. Înceream să le gonesc cu lovituri repezi de pensulă.

Zguduit de ceea ce am retrăit, pictînd toată ziua urmele veacurilor amuțite, mă grăbeam să redau nu numai ceea ce ochii mei puteau să cuprindă.

Deodată aud frînturi de vorbe hîrțite în spatele meu. Nu aveam timp să-mi întorc capul... dar sînt cuvinte care pătrund fără vrerea noastră în mînte și, înfipte adînc, nu se mai uită niciodată.

„Uite, acolo a stat Vodă... șeva mai gios di ușă. Parcă nu îndrăznea să vie mai aproape. Apoi a făcut cruce, uit-așat!... Apoi a făcut un pas și iar a stat... îl zăream de-ași. Pesemne, era tare obosit!... Apoi a lovit în ușă ușurel... Se vede că sihastru' stătea la rugăsiune ori n-o auzit... Vodă iar o bătut... nimnic!... O stat oleacă și iar o bătut... Diodată, aud eu, scriștie zăvoru', se crapă ușa... Văd eu că sihastru-i tare supărat.

Întîi niși n-o vrut să șadă di vorbă... Tăt bura, ca și acuma... Vodă milojea șeva, dar n-am auzit-o bine... Așa judec eu, că lui sihastru' i s-a făcut mîlă di el. L-o pofțit înlăuntru. Au intrat amîndoi... Se-au vorbit, — nu știu. Se auzea numa că sihastru' îl tăt ocara... Au șezut v-o două șeasuri... discărcău sufletu'... Am vrut să plec acasă... uite, așea stau, alături... și, tocmai cînd plecăm, văd că Vodă Ștefan iese, schimbat la față... abia l-am cunoscut — tăt obrazul i s-o luminat. O sărutat mina lui sihastru'. O coborît p-ași, pe carel, și o încălecat. Calul stătea uite colo, după stîncă șeia... Și unde a pornit, n-am văzut... că se întunecase...”

Se topise ziua, așa că mi-am încetat treaba. Am întors capul, am privit și am văzut un țaran înalt cu căciulă.

ÎNTILNIRI CU ȚĂRANII

de Gheorghe ZARUBEJNII LÖWENDAL

Povestise unui grup de turiști despre ceea ce „a văzut și auzit el”... acu' patru secole în urmă... Era călăuza din partea locului. Trăsăturile feței nu i se mai puteau desluși; se înnoptase de-a binelea.

POTCOVARUL SUCEVIȚEI

Toată ziua, de pe balconul maicilor, am pictat biserica splendidă a Suceviței, cu sute de sfinți pe pereții exteriori.

Spre seară am lăsat acest studiu al meu, socotind că „l-am dat gata”. Să nu vă mire că mă exprim așa. Credeți-mă, nu-i modestie — știu că nu mă prinde. Adevărul e că în toată viața mea nu cred că am făcut vreun tablou, ci numai studii, schițe și încercări. Prea mare e bogăția lumii și diversitatea ei, ca să pot jertfi unui colțșor de țară luni sau ani din viața mea pe care, oricum așa întinde-o, tot prea scurtă mi se pare.

În timpul vacanței de vară făceam — spre rușinea mea — cam trei „tablouri” în ulei pe zi, lucrînd firește de la lichirarea zorilor pînă la stingerea amurgului, fără întrerupere. Paleta era încă încărcată de culori; mi-era milă să nu se acopere cu poșgîită pînă dimineața și am vrut să mai fac o schiță în amurg, la repezeală, ieșind în afara mănăstirii, cu gîndul de a picta zidurile ei exterioare, cu formidabilul turn din colț — unul dintre cele mai puternice și mai monumentale din toată țara.

Dar, spre marea mea uimire, am constatat — abia atunci, fiindcă venisem noaptea și nu văzusem — că acolo, în locul vechii și frumoasei sure de birne, pe care o pictasem cu cîțiva ani în urmă, apăruse o clădire modernă în care, „Societatea Doamnelor Romîne” a înființat o școală de țesătorie. Încercînd să învețe pe țărăncele de prin partea locului cum... se fac țesăturile...

Scribit, am întors spatele mănăstirii și am încercat să schițez în grabă priveliștea rușorului Sucevița. În fața mea, o căsuță strîmbă, bătrînă, stătea gata-gata să se prăbușească... Se lăsase amurgul și bura. În aceste condiții nu mă interesa ce o să fac din schița mea, dar lucram grăbit, știind că în muntii amurgul este de scurtă durată.

Deodată, din căsuța ieși un om bătrîn, în haine rupte, înnegrite probabil de funingine — așa de bătrîn, că părul parcă uitase unde trebuie să crească și îi creștea pe nas, pe sub ochi... și îmi spuse, croncînd:

- Ei, se vede că ești pictor bun!
- Dar din ce se vede? — îl întreb eu.
- Că ai venit acum! Ziua nu ți-a plăcut... De ce crezi?
- Ehei, știu eu: ziua sînt culorile spălăcite; abia în amurg încep să cînte violeturile... Am amuțit. Nici unul dintre cunoscătorii artei din București bănuiesc că nu poate născoci asemenea cuvinte minunate!
- ... Și nu ți-au plăcut casele noi de jur împrejur. Ți-ai ales casa mea, pentru că nu e casă, ci amurg de casă... Și eu cred că sînt bun model pentru dumneata, pentru că nu mai sînt om — sînt amurg de om!
- Dar cine ești dumneata?
- Sînt potcovarul Suceviței și mă cheamă Isopescu. Cunoști pe călugărul Isopescu?
- Cum să nu-l cunosc?! Ța cu barba albă, lungă — mi-e prieten de mai mulți ani.
- Sînt văr primar cu el.
- Și de unde știi să spui toate celea?
- Dar ce să fac ași, în văgăuna asta? Privesc tot ce-i frumos și gîndesc...

Zidurile mănăstirii Sucevița.

Victor TULBURE

Din lirica armeană

Cîntece armenestî de iubire și priebegie cîntate de Nahabed Kuciak din Eghina în secolul XVI.

ZVONESC ÎN PATRU VÎNTURI...

Aflați-mi, deci, durerea o, munți și văi adinci!
Mă singeră iubirea pierdută și mă doare.
Cumva nu mi-ați văzut-o ascunsă printre stînci?
Printre arbuști sălbatici nu ați zărit-o oare?

Voi, punți de piatră, pasul ei nu l-ați cunoscut?
Tu, vîntule, suflarea nu i-ai ghicit-o oare?
Cînd pe prundișul vostru iubita a trecut,
Nu i-ați simțit piciorul nici voi, mărunte ape?

Că m-a lăsat în iarbă dormind și s-a tot dus
Și nimenea nu știe de ce-a plecat și unde?
O, munți! O, văi! Sînt singur. Din zori pînă-n apus
Zvonesc în patru vînturi și nimeni nu-mi răspunde!

APĂ CĂLĂTOARE

Din ce adinc pe care nu îl știu
Îți tragi izvorul, apă călătoare?
Nu te-am văzut prin văi dar ți-auzim
Epitalamul undei tale clare.

Și eu ca tine-alerg din loc în loc,
Oriunde-aș fi, mă aflu nicăierea
Căci dragostea mi-i fără de noroc
Și încă își mai cată împlinirea.

MIE SUFLETUL CA STÎNCA...

Mi-e sufletul ca stîncă rămasă în pustiu.
Doar ploile o spală, doar fulgerul o lînge...
Departa sînt de lume ca norul cenușiu
Pe care nici o mîină nu-l va putea atinge.

Doar or-un arcaș de seamă de s-ar ivi, cumva,
Din corn de bou să-și facă un arc-cum altul nu e
Și coarda să i-o-ntîndă din maș de lup, — așa,
Poate-ar putea durerea-mi din suflet s-o răpuie.

TURTURICA SĂLBATICĂ...

Eu sînt o turturică sălbatică și zbor
De vreau pînă la ceruri și mă ascund în nor.

Plutesc deasupra lumii. Sub mine-s munții toți.
Zadarnică ți-e truda: ca să m-ajungi nu poți!

Chiar colivii de aur, din tîrg, de-ți vei lua,
În ele niciodată, tu, nu mă vei vedea.

Chiar dacă, să mă prindă, la slugi ai da porunci,
Ei n-or să mă aducă, la tine, nici atunci!

POMUL DE AUR

Mi-ar trebui o mie de harfe să te cînt!
Mi-ar trebui o mie de buze să te laud!
Ești ca un pom de aur, cum altul pe pămînt
Nu va mai fi pe lume oricît ar fi să cau!

Din părul tău scîlipire ia soarele. Tu porți
Seninu-n ochi și bolții îi dai nemărginirea.
Ești chipeșă ca turnul cu aurite porți,
Pe-al cărui vîrf își cîntă, o pasăre, iubirea.

SARAH CHURCHILL ARRESTED

— HELD FOR EIGHT HOURS

Prepared by sheriff's deputies, Miss Sarah Churchill is pictured at a Los Angeles police station after her arrest yesterday.

SARAH CHURCHILL, red-headed actress daughter of Sir Winston Churchill, was dragged protesting to an American police cell yesterday by sheriff's deputies and police. She will appear in court at Malibu, a suburb of Los Angeles.

CETĂTEANCA TURMENTATA

Sarah Churchill arestată în flagrant delict de... ebrietate.

de Lascăr SEBASTIAN

Faptele, ci-că, ar sta în felul următor:

Mai deunăzi, o drasla înaltei aristocrații britanice — fiică a binecunoscutului fost premier Winston Churchill, pe nume Sarah, care, părăsind Londra, s-a angajat actriță la Hollywood pe la sfârșitul anului trecut — s-a făcut criță, s-a afumat, s-a ciupit, s-a matufit; într-un cuvânt: s-a îmbătat și a început să injure ca birjarii.

Acum, zic drept, n-am fost de față. Tot ce știu am aflat din presa occidentală. Așa că n-aș putea să precizez dacă injurătura a vizat sau nu arhanghelii și sfinții, sărbătorile din calendar sau diferitele obiceiuri de cult. Nu știu. Asta depinde, firește, de citu-i dînsa de evlavioasă și de dată la cuvioșie. Dar dacă e cumva o eretică, o atee, o anticlericală? Atunci nu ne rămîne decît să presupunem că a făcut, fără nici un ocol, aluzii la neamurile laice cele mai apropiate ale celui pe care l-a injurat. Oricum o fi, clar e că Sarah Churchill a folosit „cuvinte grosolane și obscene”, cum relatează ziarul „Combat”, sau „a izbucnit într-o ploaie de cuvinte ordinare”, cum relatează revista „Newsweek”.

De unde pînă unde?

Aristocrata are pe suflet o mare „detresă” psihologic-matrimonială. Cum s-ar zice, e amărită. În luna august anul trecut fostul ei soț, Anthony Beauchamp, fotograf al înaltei

societăți londoneze, după ce a părăsit-o, lăsînd-o, cum se zice, cu buza umflată, s-a sinucis puțin, din care cauză a și murit. Abandonul are un motiv, iar sinuciderea — altul. După cum spun gurile rele, Sarah a fost părăsită de soț fiindcă el ar fi surprins-o cu ocaua mică. Iar Anthony s-a sinucis fiindcă s-ar fi încurcat în niște datorii la cărți de joc. Mă rog, cum se întîmplă adesea în sinul aristocrației care ține la onoare ca la ochii din cap.

Deci, nu e de mirare că, trăind asemenea dramă zguduitoare, mistress Sarah Churchill a plecat distrusă de la Londra, s-a angajat cu durere la Hollywood, a început sfîșiată să se imbecite și, doborîtă de suferințe, să injure ca la ușa cortului aristocratic.

După ce a tras pe șoseaua gîtului, ducînd des la gură luleaua neamțului plină de rum, dînsa a vrut să cheme la telefon pe careva. Telefonistul, care ar fi fost dispus s-o servească galant, a rămas cu gura căscată la aparat, deoarece nobila amărită, dintru început și nitam-nisam, l-a trecut prin toate neamurile. El nu și-a permis să se simtă injurat fără s-o merite și a reclamat poliției cazul intempestiv și ordinar. Care poliție a trimis la domiciliul sfîșiatei chiar pe adjuncțul șerifului și încă pe unul.

— Ce dracu'mai vreți și voi? — a întîmpinat gazda *dolorosa* pe cei doi.

Constatînd halul nobil

de beție în care se afla victima dramei de anul trecut, trimișii autorității au încercat s-o calmeze și au dat să plece. Însă dînsa, nu și nu! S-a ținut gaia-mașu după ei. Fluturînd paharul de rum, pe care-l ținea în mîină cu demnitate tremurîndă, a coborît în stradă, s-a repezit în mașina poliției și...

...Și aici intervine marelui patriotism demn de fiica aceluia care, în numele imperialiștilor englezi, a susținut niște războaie de toată frumusețea. Acolo, în mașină, a început să clameze polițiștilor precum că:

— Anglia va trăi veșnic! Anglia e rasa stăpînitorilor! Și vom bombarda America pînă va dispărea de pe hartă!...

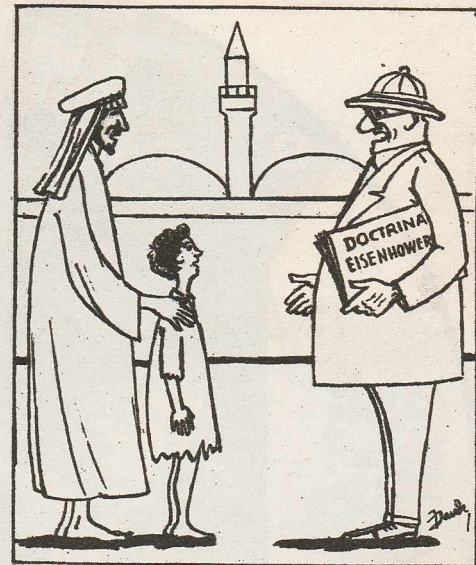
Mai mult: înalta patriotă a format cu două din nobilele ei dește litera „V”, care pe englezește înseamnă „victorie”.

Drept care polițiștii au legat-o fedeleș și au dus-o în fața șerifului.

După ce a stat cîteva ore la popreală, dat fiind că s-a mai răcorit, a fost eliberată pe cauțiune, plătind ea 50 de dolari peșin.

A fost și proces. Acuzată de „stare de ebrietate în loc public”, biata Sarah a fost condamnată la 50 de dolari amendă.

Acum, mă întreb și vă întreb: Unde ajungem dacă o înflăcărată patriotă nu-și poate revărsa în deplină libertate patriotismul, care-i stă pe inima plină de rum? Vorba aia latinească cu suspin: *O, tempora...!*

— La noi vă bucurați de simpatie, mister! Pînă și copiii v-au învățat limba... Arată tu, micuțule, ce știi!
— Go home!...

Desen de I. DAVIDESCU

Sub pretextul că vor media între Franța și Tunisia, americanii caută să pună mîna pe zăcămintele de petrol din Sahara.

— Interesul poartă fesul...

Desen de V. VASILIU

MODĂ AMERICANĂ

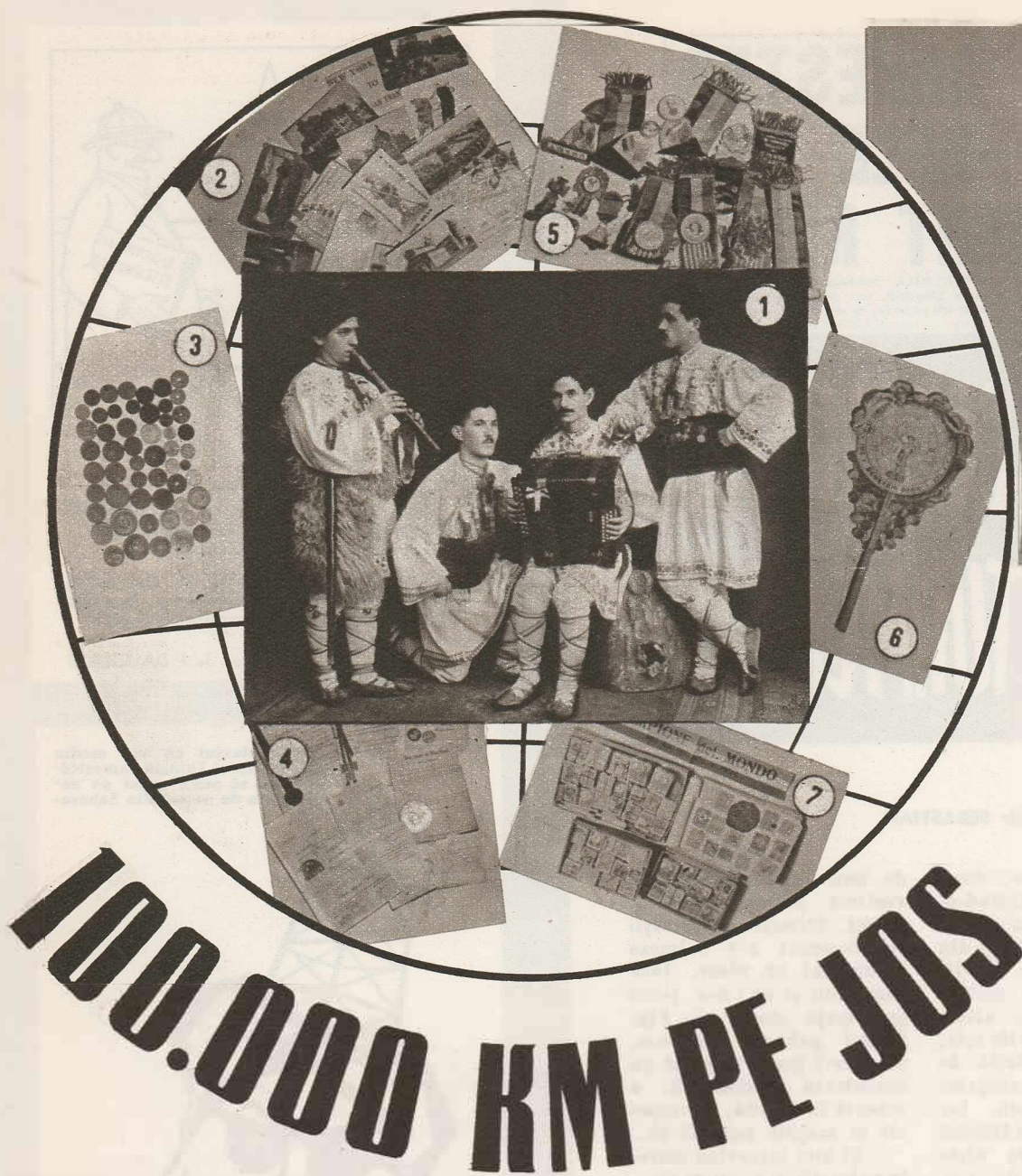
JEWEL-BOX

— Găsești ceva original la colterul ei???

— Ba din contră, e ceva obișnuit și se poartă din ce în ce mai mult în America...

Desen de ARNO

- 1 Cei patru români care au pornit să străbăta pe jos distanța de 100.000 km. Fotografiați la New York. Cel din dreapta este Dumitru Dan.
- 2 Câteva din ilustrațiile lui Dumitru Dan din localitățile prin care a trecut.
- 3 Monede ale vremii din cele 74 de țări parcurse.
- 4 Certificate prezidențiale legate în benzi naționale, cu peceți în timbru sec aplicate peste rozete de staniol, semnătura șefilor de state, a guvernatorilor etc..., atestă cei 100.000 km străbătuți de călătorul român.
- 5 Insigne primite în cursul călătoriei de la diverse asociații de turism.
- 6 Asemenea evantale erau distribuite de turistul român cu prilejul spectacolelor pe care le organiza.
- 7 Din țările prin care a trecut, Dumitru Dan a adus atâtea timbre încât poate alcătui o adevărată colecție filatelică.

jelor, jurându-se că sînt destul de bogați că nu le trece prin cap să le șterpelească, bastoanele. Deșertul Arabiei, cu prea obișnuiții lui cicloni de nisip, cu lipsa de apă și aerul fierbinte, nu și-a dezmințit faimă de pustiu de foc. O însemnare desprinsă dintr-un caiet ar vrea să dovedească — incert — că au avut iluzia Fetei Morgane: „...la 5 km sud spre munții golași văzurăm un conglomerat de construcții și palmieri, într-un loc unde nu putea fi nici o așezare de bedui sau măcar de hoți“.

Drumul — fără să fi fost de loc ușor, așa cum s-ar putea deduce din notațiile acestei succinte reconstituiri — a însoțit Nilul printr-o regiune pitorească și bogată, dar nu îndejunsă și populată. Între două sate trebuiau să înnoțească teze pe malul fluviului. Campamentul — care n-ar justifica nici calificativul „imprevizabil“ — era alcătuit sumar dintr-un așternut de frunze uscate așezate sub un acoperiș de pinză; la gura cortului aprindeau un foc care ardea pînă în zori.

„Nu o dată — povestește D. Dan cu umor — se întimpla să apară pe fișia de nisip cîntecul unei umbră dubioasă care-l punea pe Harap în dilemă: să-și urmeze stăpînii în vîrfurile palmierilor sau s-o ia independent la sănătoasă în pădurile întunecate și virgine din Tanganica și Madagascar, Harap și-a dovedit utilitatea serviciilor sale, simțind, printr-un dezvoltat instinct de conservare, cele mici primejdii. În inconjurul Australiei s-a dovedit că e înzestrat cu o calitate demnă de laudă: rezistența la sete și la frig. Însă într-una din insulele Oceaniei, subit furios, nu ne-a mai cunoscut. Eram în țara „vinătorilor de capete“ unde din prudență eram conduși de un băștinaș. Obiceiul lui era să culegă ca străinii, înainte de a se apropia de colibe, să se dezbrace pînă la brîu, să se vopsească, să se împodobească cu trestie să-și pună pe cap o tichie cu pene — ceea ce în cazul nostru, firește, a ofensat convingerile conservatoriste în materie de ținută ale lui Harap, care a protestat“.

Blackpool este considerat în Anglia stațiune climaterică. Trei poduri lungi și muzeul particular „Louis Tussands Exhibition“ — un panopticum aparținînd unui celebru pe atunci dr. Herbert Stratton — constituiau în vara anului 1912 singurele puncte de atracție pentru vizitatori. „Tussand Exhibition“ era vestit prin manechinele c

Pentru cele aproape șapte decenii de viață cite numără, Dumitru Dan e încă inepuizat. În priviri îi lucrează un neastîmpăr tineresc. Doar mușchii feței nu mai sînt bine întinși! Vorbește mult, repede, iar fiecare cuvînt are darul să deștepte un și mai mare interes pentru inegalabila sa aventură, care, cu ani în urmă, i-a adus titlul de campion al lumii la 100.000 km în jurul globului, pe jos. De necrezut și totuși argumente materiale, dintre cele mai variate, confirmă fiecare pagină din istoria acestei călătorii neobișnuite. Sute de monede de argint, de bronz, sute de mărci, de ilustrații, de certificate prezidențiale legate în benzi naționale, cu peceți în timbru sec aplicate peste rozete de staniol, semnături ale șefilor de state, ale guvernatorilor, cantități... industriale de autografe ale personalităților ilustre, ziare și afișe — toate atestă trecerea, în decurs de 6 ani, a turistului român prin aproximativ 1500 de orașe din 74 de țări. Documente redactate într-un mozaic de scrieri, într-un „Babilon“ de limbi!

Ceasuri în șir am răsfoit împreună filele unui atlas bătrîn, călătorind imaginar pe firul roșu ce străbătea mările și oceanele, unind toate continentele, traversînd munți și fluvii, păduri și pustii, pe drumuri de piatră, de nisip, pe poteci abia cunoscute și pe autostrăzi.

Marea aventură — nereeditată încă pînă azi — s-a efectuat în condiții ce îndreptăteau pe mulți oameni ai vremii s-o întîmpine de la început cu scepticism. Prospecele Societății „Touring Club de France“, care-o inițiasă, prevedeau ca premiu 1 franc de fiecare kilometru, plătit aceluia care, plecînd dintr-o localitate și urmînd pe jos itinerarul dat, se vor întoarce în același loc în decurs de șase ani. Temerarii expediționari (din țara noastră au fost patru care au pornit la

drum), studenți lipsiți de mijloace bănești, au hotărît — ca o primă dovadă a cutezanței — să-și finanțeze singuri voiajul prin spectacole și conferințe ținute pe parcurs.

La 1 aprilie 1910 (D. Dan își amintește că nu numai cunoscuții și reporterii erau mohoriți, dar și vremea se întunecase și ploua mărunt) cei patru, îmbrăcați în costume naționale, în opinci, însoțiți de credinciosul patrupeț Harap, au ieșit din București îndreptîndu-se per pedes spre Brașov. Au urmat zile și săptămîni de drumeție spre vest, pînă la Berlin.

Într-o dimineață un jandarm neamț, refractar la ideea de turism intercontinental în preajma războiului, i-a înhățat expediindu-i cu mașina la Flensburg, refuzînd bănuitor să permită „spionilor“ trecerea prin teritoriul ce-l „controla“. Însă speranța într-o eventuală decorație s-a spulberat curînd, militarul zelos rămînînd doar cu uimirea că turiștii s-au reîntors la locul arestării pentru reluarea itinerarului.

Mai tîrziu la fel de mirați s-au arătat și pelerinii care moțăiau între cocoșele cămیلor, pe drumul Ierusalimului; aceștia îi poftiseră stăruitor să se urce deasupra baga-

ARESTAȚI PENTRU SPIONAJ — ÎN ȚARA VÎNĂTORILOR DE CAPETE — LA BLACKPOOL, ALĂTURI DE... NAPOLEON ȘI FRANTZ JOSEF — PASAGERI PE „AQUITTANIA“ — O PROPUNERE DE... ÎNMORMINTARE — ÎNTILNIRE CU „SEKERVEMINGEM“ — TORPILAREA „EXPRESULUI DE IR-LANDA“ — CEEA CE NU POATE FI CÎNTĂRIT CU AUR.

reprezentau navigatori celebri, împărați, filozofi — în mărime naturală. Azi, dacă muzeul nu-și va fi închis somptuoasele sale loane, alături de Napoleon I, Frantz Josef, căpitanul Scott și alte celebrități, poate fi văzut și un manechin îmbrăcat într-un frumos costum moldovenesc, cu explicația înscrisă sub opinci: „Demetru Dann, călător prin toată lumea, a onorat acest așezământ”.

Și totuși la Blackpool s-a nimerit ca expediționarii, ducând-o foarte prost cu banii, să nu-și poată procura bilete de vapor pentru Canada. Tocmai atunci luaseră cunoștință de un anunț al Societății de navigație „Allen-Linnie”, care li s-a părut o adevărată minune salvatoare. Noul vas „Aquitania”, un mare transatlantic, se angaja în prima cursă, oferind 100 de bilete gratuite; pe deasupra mai acorda — inexplicabil! — pentru fiecare loc, drept premiu, o sumă importantă de dolari. Plecarea avea loc peste cinci zile din Glasgow. Dar cei patru trebuiau să urmeze itinerarul prin Leeds, Newcastle, Edimburg. Și-au anunțat telegrafic participarea la traversadă și s-au așternut la drum. Cu toată străduința neobișnuită, au sosit în Glasgowul învăluit în cețuri cu 28 de ore mai târziu. E ușor de înțeles uimirea ce au încercat-o fiind un marinar i-a anunțat că cargobotul l-a așteptat și că, de altfel, vor fi singurii lui pasageri.

Această întâmplare — ne povestește D. Dan — se petrecea după o lună de la zguduirea catastrofă a „Titanic”-ului. Astfel se explică lipsa de pasageri de pe „Aquitania”.

— Voiajul pe apă — am avut inspirația să întreb — se includea în suta de mii de kilometri?

— Sigur, de vreme ce l-am făcut tot pe jos.

— Afirmația trebuie s-o înțeleg figurativ?

— Nu. Îngăduiți-mi să vă explic. Zilnic făceam un marș de zece ore pe toate punctele și covertele — firește spre hazul echipajului, care avea la dispoziție, în felul acesta, o distracție tot atât de puțin costisitoare ca și călătoria noastră pe vapor. Călcam 20—25 le mile. Fiecare pas era înregistrat cu ajutorul unui mecanism montat la gleznă, iar căpitanul vasului a confirmat oficial, prin documente, acest lucru.

...Din Canada în Statele Unite ale Americii tu trecut peste cascada Niagara, pe Suspension Bridge (Podul suspendat), un colos metalic aruncat peste pragul lacului Erie.

Dar primul dintre cei patru cutezători avea să plătească în America îndrăzneala

le a fi pornit să cutre-ere lumea: Paul Pîrvu a contractat un reumatism în formă gravă, picioarele s-au umflat, s-au innegrit. Tovarășii săi l-au transportat fără speranțe la o stațiune din sud, i-au lăsat ca semn al prieteniei pe Harap și, despărțindu-se pentru totdeauna, au pornit mai departe prin Panama spre Insulele Soarelui, împărăția crizantemelor și a cutremurelor de pământ, apoi spre Singapore, orașul cu cea mai mare importanță comercială din Oceanul Indian.

De aici pînă în India — paradisul de flori și copaci îmbălsămați, ținutul iubirii și uitării, dar și iadul mizeriei și al epidemiilor, ară în care — după cum pune un proverb — „sărăcia nu se fură” — călătoria a înregistrat spectacolul unui aifun năprasnic atribuit de pescarii bengalezi unui duh răindurător al timpului.

India, producătoare a icorii viscoase, cafenii, străvitoare — opiu — a dus micului grup altă neorocire: invitați la masa unui rajah din Bombay, ei trei oaspeți au primit lupă prin narghilele de vildes în degetarele cărora fusese turnată abia o lăcrimă de otravă. Al. Pascu

s-a simțit tentat s-o soarbă. Lumina amăgitoare a fericirii i s-a așternut pe față și s-a confundat într-un somn adînc, liniștit, dar și veșnic. A murit intoxicat cu fumul opiuului.

— Ni s-a propus — a urmat să ne povestească interlocutorul nostru — să consimțim la o înmormîntare după tipicul religiei budiste. Preoții s-au oferit să ne conducă în grădina celor trei turnuri în care sînt depuși cei dispăruți și unde carnea trupurilor neînsuflețite trebuia să fie devorată de vulturii ce se roteau neconțenit pe azurul cerului. Osemintele rămîneau să se usuce sub arșița soarelui... Cînstirea ce ni se făcea era prea mare... — a încheiat el nelămurit acest sumbru episod.

În China, mișcările țăranilor le-au făcut înaintarea aproape imposibilă. În Imperiul Cerului furtunile sociale erau în acel moment tot atât de dese cît și cele naturale. Totuși nu răscoalele, ci o furtună a avut pentru unul dintre cei doi drumeți un sfîrșit fatal: într-o noapte, pe cînd urcau treptele munților Nan Liu de lingă Canton, furtuna a izbucnit cu atîta forță încît l-a smuls pe Negreanu și l-a prăvălit într-o genună în fundul căreia urla un riu.

D. Dan n-a putut să ne dea nici un amănunt în plus; cîteva clipe a tăcut. În priviri îi stăruia rugămîntea să nu-i punem întrebări. Am desprins însă dintr-un jurnal de însemnări cîteva rînduri: „Singur, îngrozit, îndurerat, am alergat pînă dimineața pe niște poteci care nu duceau nicăieri. Ploaia mă udase, aveam febră și mi se părea că tovarășul meu trebuia să apară din dosul unei stînci cu bidonul cu apă pentru ceai...”

Călătorind mai departe de unul singur, întinderile podișului Gobi i s-au părut fără sfîrșit. Din Kamciatka pînă în Ciukotka înghețată, călăuze de coriaci l-au condus din sat în sat. Sute de kilometri de pustiu alb, fără să întilnească altă suflare decît aceea a viscolului. Vara nordică întîrziase în acel an. Pojghița de zăpadă era atît de tare, încît numai în urma unui efort deosebit putea fi îndepărtată pentru a se ajunge la stratul de pămînt.

Într-o dimineață cu negură (frigul scăzuse simțitor) trîmba de fum a unui vapor blocat de ghețuri le-a semnalat strîmtorrea Bering. Au alergat spre fumul care se filtra prin ceață și au strigat. Dar marinarii de pe vasul „Sekervemingem”, comandat de olandezul Dordreith, i-au întîmpinat cu

focuri de armă, așa cum se cuvenea să procedeze cu oamenii îmbrăcați în blănuri despre care aveau convingerea că-s animale. Confuzia, dar mai ales bucuria ce a produs-o mateloților această întîlnire, a fost răsplătită „regește” cu rom, ciocolată, carne de vacă și lămîie. La despărțire au răsunat urări de bun rămas, în care se distingeau o întreagă gamă de sentimente: uimire și admirație, îngrijorare și regret. Îngrijorarea se referea la faptul că drumul pe care D. Dan și el mai avea să-l străbată, oferea primejdii la fiecare pas.

Și, totuși, în afară de descrierea locurilor, a obiceiurilor, a oamenilor, notițele din această parte a globului nu cuprind nimic „senzațional”. Abia la Valparaiso turistul descoperă un italian, negustor de zarzavaturi, de care se ocupă, vădit amuzat, în cîteva zeci de rînduri ale jurnalului său „...și acest sicilian rătăcit în Chile transportă ceapa în coșuri de nuiele pe spatele unui catir; cînd stăpînul vrea să-l oprească trebuie doar să-l ia de coadă și dobitocul stă; cînd dă drumul cozii catrului pleacă. E un tablou ce te încîntă: un catir somnoros și un stăpîn care s-a plictisit”.

Ultima parte a călătoriei: imbarcarea pentru Portugalia.

S-ar părea că această aventură se va încheia liniștit, fără alte incidente însemnate, întrucît Europa nu prezenta nici pe departe primejdiile faimosului Eldorado. Cu toate acestea, n-a lipsit mult ca și acest ultim supraviețuitor al grupului de turiști romîni să nu mai ajungă niciodată la punctul terminus. Europa își avea pe atunci preocupările ei: se afla în plin război. De aceea torpilarea vasului „Expresul de Irlanda” de un submarin german lingă insula Malta a fost un „act scuzabil”. Printre pușinii pasageri pe care o vedetă sub pavilion englez i-a adunat din valuri se afla și Dan — așa încît la 1 aprilie 1916 a putut să intre nevățat în Bucureștiul ce nu purta încă pecetea războiului care incendiase întregul continent.

La sfîrșitul convorbirii ne-am îngăduit cîteva neînsemnate indiscreții.

— Fără îndoială că după această „excursie”, picioarele dv. s-au resimțit.

— Nu. Dovadă că sînt sănătos. De altfel stomacul a avut misiunea cea mai grea: să reziste tuturor capriciilor culinare de pe glob.

— Din alte țări cîți turiști s-au înscris pentru concursul organizat de „Touring Club”?

— Mulți. Pe unii chiar i-am întîlnit pe „teren”, însă marea majoritate au renunțat.

— Asta ar însemna că sînt alții care totuși au izbutit.

— ...Dar n-au putut face dovadă că au mers numai pe jos.

— Dv. ați încasat cei 100.000 de franci?

— Firește că i-am încasat. Însă după război banii erau devalorizați. Așa că nu a fost mare lucru. Dar țin să cunoașteți că satisfacția, ce o încerc cînd am prilejul să constat că aventura mea mai captează și acum interesul oamenilor, nu poate fi măsurată cu bilete de bancă...

Azi îndeletnicirea care-i aduce lui D. Dan clipe de mare desfătare e să facă statistici: 97 perechi de opinci distruse (pe numeroase declarații vamale se poate citi: opinci-sandale: 7,00 kg), 28 costume naționale rupte etc; să claseze documentele, să le adune în albume și să le... doneze muzeului din Buzău.

Ion MARINA

„Satisfacția ce o încerc cînd am prilejul să constat că aventura mea captează și azi interesul oamenilor, nu poate fi măsurată cu bilete de bancă”...

Cuvinte încrucisate

AGRICULTURA MECANIZATĂ

1	S	E	M	A	H	A	T	O	A	R	E			
2	F	L				N						J	A	T
3	C	F				I				S	E	R	E	
4	E	C				V		A	G		V	O	S	
5	L	T		A	T	E	L	I	E	R				
6	A	R	A	T	U	R	A	P	A	E				
7	T	I	R	A		S		H	H	M	B	H	R	
8	O	F			M	A							A	D
9	R	I	D		T	R	A	C	T	O	A	R	E	
10	I	C	A	R		I	N		H	R				
11		A	R	I	D									
12	P	R	A	S	I	T								
13	V	F	E	I	N	A	L	A			I	R	A	N

ORIZONTAL: 1) Mașină agricolă. 2) Gazele evacuate din motor — Oferit. 3) Puse în mișcare cu ajutorul unor mecanisme — Adăpostesc culturi. 4) Unealtă minusculă — Două litere din agricultură — Transportă nemechanizat poveri. 5) Nota traducătorului — În cele ale S.M.T.-urilor și centrelor mecanice speciale se repară mașini agricole (sing.). 6) Țarină — Ambalaj pentru grîne. 7) A antrena (fig.) — Telegi. 8) Durere — Pășuni — Adverb latin. 9) Cută — Mașini agricole care pot remorca alte mașini agricole (pl.). 10) Institutul de Cercetări Agronomice al R.P.R. — Plantă — Numeral — Nota redacției. 11) Sterp — Indică viteza tractorului (pl.). 12) Tăierea buruienilor — A mări. 13) Șoseaua dintre două sate — Stat asiatic.

VERTICAL: 1) Alte mașini agricole — Pavel Vasiliu. 2) Ac-

țiunea de introducere a curentului electric în sate și în muncile agricole (pl.). 3) Început de cicatrizare — Măsoară țarina — Păptână lină. 4) Degajări — Animale vesele. 5) Fluviu în Germania — Pronume — Mițe! — Prepoziție. 6) 23 August și 30 Decembrie — Pronume. 7) Mîlc! — Notă muzicală — Necesitar la frigății. 8) Intări — De cînd agricultura noastră a pornit pe drumul mecanizării socialiste, din ce în ce mai puțini sînt țărani care-l așteaptă să cînte pentru a-și începe muncile agricole — A stropi. 9) Diftong — Arcuri. 10) Cu judecată (pl.). 11) Obiect aflat de mult timp în gospodărie — Conjunție — Măsură pentru porumb. 12) Muncă agricolă — Pentru transportul laptelui. 13) Măsoară lemne — Pămîntul întins din răsăritul U.R.S.S., pentru valorificarea bogățiilor căruia, in-

clusiv din domeniul agriculturii, se dă în prezent o mare bătaie.

Dezlegarea jocului „Sinonime” apărut în nr. 17

ORIZONTAL: 1) Papură Vodă. 2) Abitir — Mal. 3) Rip — Sobari. 4) Allotman — S. 5) Partial — Ov. 6) O — Ir — Tesle. 7) Negată — T — R. 8) Il — Vi — Ciși. 9) Simandicos. 10) Ici — Do — Ir. 11) Terfe-loage.

COAFURILE — IERI

Coafurile din zilele noastre, uneori puțin bizare ca formă sau colorit, sînt imagini palide față de podoabele capilare ale urmașilor Evei din timpul rococoului.

Întregi grădini de flori răsăreau, pe la mijlocul secolului al XVIII-lea, pe capetele frumoaselor din acea vreme. Astfel, creațiile de modă lansaseră, printre altele, coafura „harta lumii”, cu toate cele 5 continente; „zodiaca”, la care, pe un fond de atlas albastru, se puteau vedea luna și firmamentul înstelat.

Nu rareori monumentele capilare atingeau absurdul. Astfel, ducesa de Chartres purta o coafură care reda o femeie așezată într-un fotoliu cu un copil în brațe — o miniatură a micului duce de Valois și a doicei sale. Introducerea unui vaccin a fost sărbătorită de frumoasele Parisului printr-o podoabă a părului care înfățișa ca simbol al sănătății biruitoare un șarpe lovit de un topor, un răsărit de soare și un măsline.

Cu timpul, coafurile deveniseră atât de înalte, încît femeile nu mai puteau urca în trăsurile închise ale vremii. Ele erau nevoite, dacă țineau să se deplaseze cu aceste vehicule, să călătorească stînd în genunchi, pînă cînd un anume Beaulard inventă un mecanism, cu ajutorul căruia aranjamentul capilar putea fi coborît cu un șterg de metru.

Pregătirea profesională pentru aceste străni coafuri se căpăta de la o „academie” condusă de Leglos. Opera acestuia, „L'art de la coiffure des dames françaises”, cu 26 de gravuri artistice, are astăzi o valoare de document.

Titus ROBAN

Economisiti timp și bani

FOLOSIND

MASINA ELECTRICA DE SPĂLAT RUF

„Electro-Bobinajul”

SFATURI PRACTICE

MUȘTE, FURNICI, GÎNDACI...

— Ar fi și mai plăcută primăvara — îmi spune deunăzi o vecină — dacă o dată cu ea n-ar sosi și acest întreg cortegiu de insecte supărătoare: muște, furnici, gândaci și tot felul de gîndaci care-ți pătrund în casă. Anul trecut am avut o adevărată invazie de furnici roșii, care uneori se strecurau pînă și în răcitor. Mă îngrozesc la gîndul că și anul acesta s-ar putea să mă trezesc cu ele.

— Și n-ai făcut nimic ca să le distrugi? — am întrebat-o.

— Întrebă-mă mai curînd, ce n-am făcut! — spuse ea. Tot ce m-au sfătuit diferite prietene ale mele, dar în zadar.

— Nu știu — am spus — ce ți-au recomandat prietenele, dar, dacă vrei, notează și sfatul meu: în primul rînd, contra furnicilor — care vād că te interesează mai mult — îți recomand să lași de pe acum cîteva bucăți de lămîie să prindă muștele și, cînd apar micile hymenoptere, fie ele negre sau roșii, plasează această lămîie în diferite locuri pe unde vezi că circula mai des. Dacă vrei să fii și mai sigură de rezultat, folosește în același timp și o „doua rețetă”: presară peste tot praful de cretă amestecat cu rumeguș de lem. E curios, dar verificat, că amestecul acesta nu le place de loc furnicilor. Firește, în locurile unde nu păstrezi lucruri comestibile, poți folosi cu și mai mult succes prafurile sau lichidele insecticide aflate în comerț. Acestea nu sînt însă indicate pentru bucă-

ție sau pentru camera cu alimente, așa cum nu e indicat aici nici folosirea hirtiei otrăvitoare pentru muște. Pentru că, deși atinse de substanța toxică, ele continuă o vreme să mai trăiască, dar, amețite, pot cădea apoi în vasele cu mîncare. Pentru combaterea muștelor rămîn valabile aici numai hirtia prințitoare și plasa de sîrmă deasă la ferestre. Cit despre încăperile celelalte, dacă mirosul insecticidelor te jenează, plasează în cîteva colțuri ale camerelor mici bucăți de camfor încălzite — numai încălzite, nu arse. Vaporii degajați din camfor gonesc nu numai muștele, ci orice insecte. În sfîrșit, dacă nu poți suporta nici mirosul de camfor, să ții în casă cîteva ghivece cu tufe de ricină. Trebuie să știi că muștele și orice insecte fug de această plantă, iar dacă au venit în contact cu frunzele ei, mor fără întîrziere.

— Ești sigură? — făcu vecina mea neîncrezătoare.

— Așa cum sînt sigură că, dacă vei unge cu ulei de dafin ramele aurite ale tablourilor și alte obiecte de culoare deschisă, muștele nu se vor așeza niciodată pe ele să le murdărească.

prin colțurile întunecoase ale încăperii. E cea mai eficace otrăvă pentru acești gîndaci și e inofensivă pentru orice animal domestic. Bineînțeles, am grijă să repet operația la 3—4 zile, cînd plinea se usucă sau intră în putrefacție.

Cînd ne-am despărțit, vecinei mele tot nu-i venea să creadă că frunza de ricin omoară muștele și acid-boricul gîndacii.

Am lăsat-o să se convingă singură.

JOSIANA

T.A.P.L. SUCEAVA

Petreceți o seară plăcută la

Restaurantul „Cabană”

Situat în Parcul Muncitoresc
Variate preparate culinare, grătar
exceptional — vinuri selecționate

MUZICĂ — DANS — ANTREN

T.A.P.L. SIBIU

PETRECEȚI O SEARĂ PLĂCUTĂ la

GRĂDINA RESTAURANT

„VENEȚIA”

Grătar special — vinuri selecționate
MUZICĂ — DANS

APENDICITA

Prin apendicită înțelegem inflamația, de obicei acută a apendicelui, organ de 6—10 cm, ce se găsește la unirea intestinului subțire cu cel gros, în partea dreaptă și inferioară a abdomenului. Boala este produsă de diverși microbi care ajung în apendice, din intestinul gros, o dată cu alimentele, sau din alte organe, pe calea sanguină sau limfatică. Bolnavul are o durere localizată în partea dreaptă și inferioară a abdomenului, care poate merge de la o simplă jenă, până la colică. Această senzație se intensifică la apăsare, bolnavul prezentând de multe ori durere, chiar la simpla atingere a pielii din regiunea respectivă. Uneori se observă o întărire a mușchilor abdominali din partea dreaptă. În general bolnavul are grețuri, vărsături, temperatură (37⁵—39⁵), puls accelerat, ușoare balonări, constipație. Apariția acestor simptome impune chemarea medicului care va stabili diagnosticul și va indica dacă e cazul de operație imediată. Până la venirea acestuia, bolnavul trebuie să stea întins în pat, cu pungă de gheață pe abdomen. Ca alimentație înt permitse numai ceaiurile slabe, fără zahăr. Bolnavul nu va lua în nici un caz purgative, care pot provoca perforație, și nici opioace (morfina etc.) care modifică aspectul bolii.

Se întâmplă uneori ca inflamația apendicelui să evolueze către un abces sau o gangrenă care să se spargă (peroreze) în abdomen, infectând peritoneul. În cazul acesta avem de-a face cu o complicație de temut a apendicitei acute: peritonita. Simptomele pe care le prezintă bolnavul cu peritonită îi dau un caracter de mare suferință. Astfel: fața este suptă, cenușie, ochii sînt trâși, încercănăți, nasul subțiat, extremitățile reci și palide. Durerile abdominale sînt foarte mari, peretele abdomenului este întărit ca de lemn și dureros la atingere, respirația e superficială, pulsul foarte accelerat și slab bătut, temperatura mare. Cînd prezintă simptomele de mai sus, bolnavul trebuie operat de urgență.

Se întâmplă uneori ca simptomele apendicitei acute să nu fie alarmante și să cedeze în 4—7 zile. După un oarecare timp bolnavul observă însă revenirea lor. Ce s-a întâmplat? Inflamația apendicelui nu s-a vindecat ci a trecut dintr-o fază acută, într-una cronică (de lungă durată). În cursul apendicitei cronice, pot apărea pusee acute, caracterizate de obicei prin subfebrilitate seara (37³—37⁸), jenă în partea dreaptă și inferioară a abdomenului, grețuri, dureri de cap, constipație, balonări. Bolnavul este indispus, are pofta de mîncare scăzută, gura urît mirositoare, limba încărcată. Deoarece aceste pusee acute din cadrul apendicitei cronice pot fi foarte grave, evoluind pînă la perforație, este indicat tratamentul chirurgical. Pînă la operație, bolnavul trebuie să țină regim. Astfel, se recomandă, o zi de regim hidric, trecîndu-se apoi treptat la supe de legume strecurate, la compoturi nu prea dulci, fără coji și simburii, la paste făinoase, lapte cu făinoase, iaurt, brînzeturi slabe, ouă în amestecuri și, în general, la alimente care nu lasă resturi. În caz de dureri, bolnavul va pune comprese cu apă alcoolizată pe abdomen, va lua cite 2—3 antispastice pe zi, precum și dezinfectante intestinale, ca săruri de bismut cu alcaline (cite o linguriță, dimineata).

T. A. P. L.

IAȘI

Vizitați
Restaurantul „MOLDOVA”

Bogat sortiment de preparate culinare, specialități la grătar.
VINURI DIN PODGORIILE IAȘULUI
MUZICĂ—DANS—REFRENE VOCALE
Deschis pînă la ora 2 noaptea

T. A. P. L.

TG. MUREȘ

Petreceți o seară plăcută la restaurantele noastre:

Muresul
Haraghita
Muscata

Preparate culinare specifice regiunii, într-un sortiment bogat.
Muzică — Dans.

O.C.L. PRODUSE INDUSTRIALE SUCEAVA

vinde în toate unitățile sale din regiune bogat sortiment de:

Încălțăminte cu fețe din pînză

aspectuoasă și durabilă

Țesături din mătase și bumbac

diferite desene și culori

T. A. P. L.

SATU MARE

Petreceți o seară plăcută la restaurantele

„Cina” și „Someșul”

Variete preparate culinare, specialități la grătar, vinuri selecționate, muzică, dans, refrane vocale

O.C.L. Produse industriale - Iași

PENTRU SEZONUL DE PRIMĂVARĂ—VARĂ

vinde în toate unitățile sale

CONFECȚII PENTRU FEMEI, BĂRBAȚI ȘI COPII

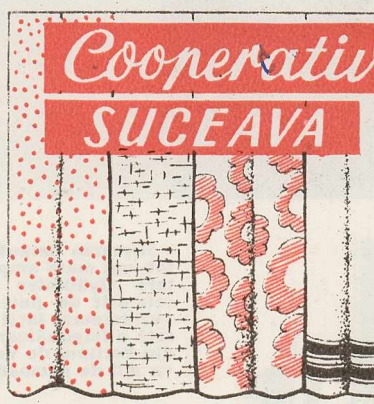
ÎNCĂLȚĂMINTE UȘOARĂ DE VARĂ

ȚESĂTURI DIN LÎNĂ, BUMBAC ȘI MĂTASE

Articole de marochinărie și parfumerie

Cooperativa „Textila”

SUCEAVA

produce

DIFERITE ȚESĂTURI DIN BUMBAC ȘI LÎNĂ ÎNTR-O GAMĂ BOGATĂ DE DESENE ȘI CULORI

Cerți

ÎN TOATE MAGAZINELE DE SPECIALITATE

Articole de

STICLARIE

PRODUSE DE FABRICA

VITROMETAN—MEDIAȘ

COOPERATIVA „ARTA-METAL”—CLUJ

Execută în secțiile sale:

LUCRĂRI DENTARE ȘI TRATAMENTE STOMATOLOGICE

Produce în serie de CREIOANE MECANICE (din aluminiu eloxat și lemn lăcuit)

Reparații de stringi, de ceasornice și de stilouri

Lucrări de giuvaergie în aur, cu materialul clientului.

PRODUSE DE BIJUTERII—TIP GABLONȚ

Comregiocoon

BAIA MARE

VIZITAȚI

magazinele universale și de confecții ale cooperativei de consum

BOGAT SORTIMENT DE

Confecții pentru bărbați, femei și copii

pentru sezonul de vară

DOI MUZICIENI ROMÎNI AU CUCERIT PARISUL

La entuziasmul sfârșit de turneele în străinătate ale colectivului Teatrului Național și cel al Filarmonicii — ca să nu cităm decît pe cele mai proaspete și mai răsunătoare succese — s-a adăugat primăria călduroasă făcută de curînd de către publicul francez celor doi muzicieni romîni, dirijorul Constantin Silvestri și pianistul Valentin Gheorghiu. Elogiile spicuite din presa franceză dovedesc — așa cum afirma criticul muzical Claude Baignères — că numele acestor doi muzicieni „vor fi mîine gravate în amintirea tuturor”.

În timpul recente și memorabilei stagiuni de concerte ale Conservatorului — serie Micheline Buzin în zîgurl „Le Parisien Libre” — au fost aplaudați doi artiști romîni. În ceea ce îl privește pe dirijorul Constantin Silvestri, aureolat deja de o primejdioasă (pentru alții-n.n.) glorie internațională, nu știi ce să admiri mai mult: știința de care dă dovadă în arta dirijoratului, curiozitatea muzicală mereu nesatisfăcută sau forța inspirației”.

„Există unsprezece versiuni ale simfoniei „Lumea Nouă” de Dvorak — menționează cronicarul ziarului „Figaro”. Ni se anunță altele trei. Oare cea a dirijorului C. Silvestri, care tocmai a apărut la casa de discuri „La voix de son maître”, le va eclipsa pe toate celelalte? Este foarte posibil, căci nu vedem cum s-ar putea depăși patosul eroic al dirijorului romîn, calitatea sonoră a orchestrei Naționale și relieful înregistrării. Numai adjectivul excepțional se potrivește acestei înregistrări”.

„Dl. Gheorghiu — scrie Claude Rostand în „Le Monde” — a executat, în sala Gaveau, trei mari opere romantice, care au lăsat să se întrevadă realele sale posibilități: Wandererphantasie de Schubert, Fantezie de Chopin și Sonata de Liszt. Că avem de-a face cu un muzician, un profund muzician, aceasta este o evidență care se impune de la sine ca atare. Că tehnica sa este de o calitate superioară, aceasta te izbește încă de la început. Că sîntem în prezența unui artist de un avînt excepțional, iată un lucru absolut sigur. Acestea fiind spuse, repetăm că ne aflăm în fața unui artist de mare clasă”.

Se spune — și pe drept cuvînt — că muzica este un limbaj internațional, ea constituind un mijloc de comunicare între oameni care altminteri vorbesc limbi diferite. În acest limbaj minunat al muzicii, cei doi mari artiști au dus peste hotare solia unei arte în continuă dezvoltare și înflorire: arta romînească.

Anita IOANID

Instantaneu parizian: Constantin Silvestri și Valentin Gheorghiu în fața afișelor concertelor lor.

Mișcarea împotriva înarmării atomice ia o tot mai mare amploare în Germania occidentală. Ostilitatea față de înarmarea atomică este atât de puternică în rândurile populației vest-germane încît poliția se teme să intervină. Iată o impunătoare manifestație a populației din Berlinul de vest la care au luat parte cîteva mii de persoane.

La tirgu internațional de mostre de la Milano participă și Republica Populară Romînă, cu un birou de informații comerciale. Și aici, ca și la alte tirguri internaționale, exponatele țării noastre se bucură de un interes general.

Sterling Cole (primul din stînga), directorul general al Agenției Internaționale pentru energia atomică, însoțit de Paul Winkler, președintele Consiliului guvernatorilor, și P. R. Jolles, director general adjunct, au făcut în cursul lunii aprilie o vizită de mai multe zile în Uniunea Sovietică. Iată-i pe oaspeții în fața Universității „M. V. Lomonosov” din Moscova.

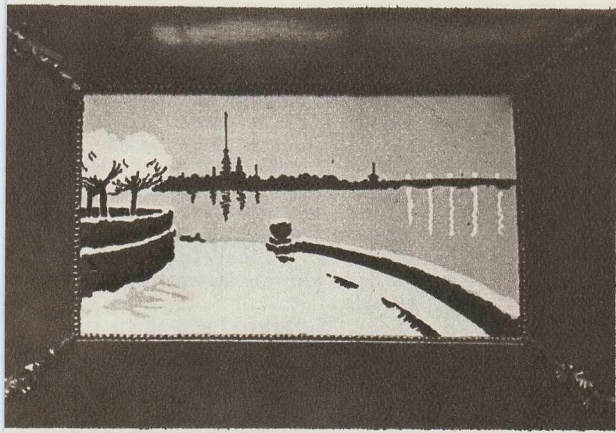
În Cipru au avut loc noi acțiuni de protest împotriva menținerii în închisori și lagăre a nenumărați deținuți politici ciprioți, dintre care mulți încă neajudați. În fotografie: un grup de manifestanți, în rândul cărora se află rude ale celor deținuți, demonstrînd la Nicosia pentru eliberarea deținuților, pentru desființarea lagărelor.

La 30 aprilie s-a încheiat prima etapă de evacuare din R.P.D. Coreeană a voluntarilor chinezi. plecarea ei au fost obiectul unor emoționante manifestații de prietenie și recunoștință din partea populației coreene.

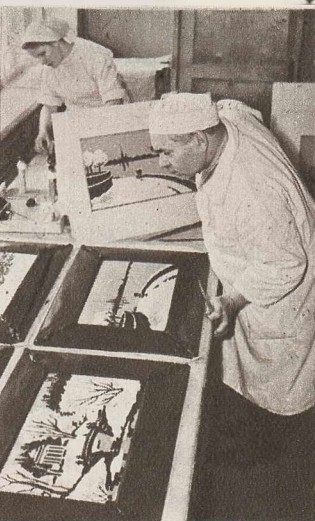

IN JURUL GLOBULUI

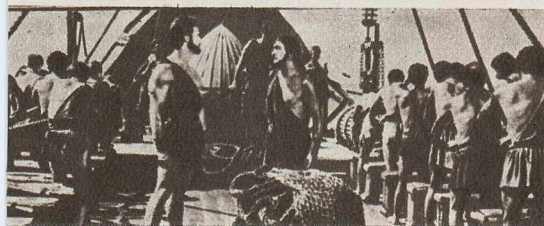

GRAVURI ÎN ...CIOCOLATĂ. de diferite nuanțe, executate de maistrul cofetar Vasili Abakumov, de la fabrica de produse zaharoase „Krupskaja” din Leningrad. Ele reprezintă vederi din Leningrad și împrejurimi și figurează printre exponatele sovietice la Expoziția Universală de la Bruxelles.

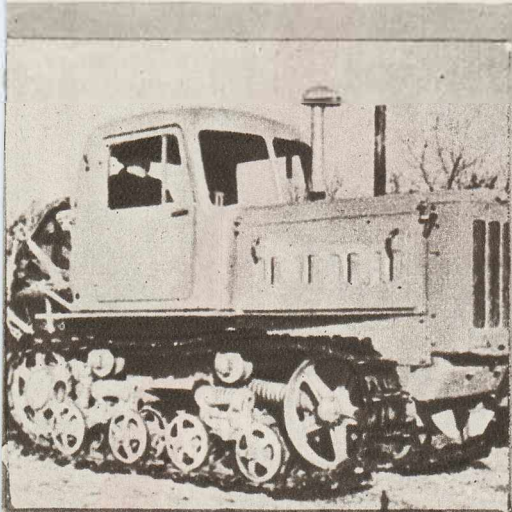
Gravura reprodușă în stînga este o copie, în... zahăr, după tabloul intitulat „Vedere spre fortăreața Petropavlovsk”, al pictorului Anatoli Vasiliev.

MOTOCICLETA CU DUBLĂ COMANDĂ. Pentru a ușura munca instructorilor de la școlile de conducere moto, industria specializată din R. Cehoslovacă a construit un tip de motocicletă „Jawa” cu dublă conducere. Toate comenzile acestei ingenioase motociclete sînt duble, instructorul putînd astfel controla și corecta de pe scaunul din spate, mișcările elvului său.

ECRANIZAREA AVENTURILOR LUI HERCULE. După vesele, un alt erou legendar al mitologiei grecești forază subiectul unei producții cinematografice a studiilor italiene. De astă dată este vorba de „Extraordinele aventuri ale lui Hercule”. Filmul reconstituie între altele celebra călătorie a Argonauților pe Marea Neagră, căutarea liniei de aur din Colchida.

ÎN SCHIMBUL CÎTORVA MII DE FRANCI tînăra funcționară franceză Alexandra, din orașul Bordeaux, a acceptat să-și schimbe fizionomia cu ajutorul unei operații estetice. Acest lucru s-a petrecut în timpul turnării unui film al cărui regizor a fost André Cayatte. Ea a întîmpinat însă mari dificultăți cînd — după terminarea filmării — aproape n-a fost recunoscută de familia și prietenii ei...

BUN ȘI PENTRU POLI PENTRU TROPICE. Mașinile de tractoare din Leningrad au construit un nou tip de tractor — T-50. — prevăzută cu instalații de încălzire pentru folosirea lui în tîmpurile reci, ca și instalații de ventilație pentru tîmpurile călduroase. El este prezentat și la Expoziția Universală de la Bruxelles.

UN MUZEU LA 130 METRI SUB PĂMÎNT. Într-un muzeu pește 300 ani, mișcările salinelor din Wiczka (Polonia) au sculptat această statuie într-un bloc de sare. Statuia mai stă și astăzi împreună cu numeroase alte lucrări artistice care împodobesc cîmpul acestei mine transformate în muzeu.

LA 3 PIANE... și la șase mîini odată, cîntă tînărul pianist napolitan care a perfecționat un sistem de transmisie electromagnetică între mai multe instrumente. Toate notele și acordurile pe care le cîntă la un pian sînt reluate concomitent de alte două pianuri, care cîntă singure.

AU ATERIZAT ÎN... COPAC. 45 minute de groază au trăit recent doi piloți sportivi americani al căror avion a rămas blocat în crengile unor copaci înalți de 30 metri, lângă Cleveland. Piloții au fost readuși pe pămînt de către pompierii din oraș cu ajutorul unei macarale uriașe.

Este în proiect realizarea unui film american inspirat din cunoscuta piesă a lui Cehov „Trei surori”. Din distribuție se pare că vor face parte actrițele: Ingrid Bergman (Olga), Sofia Loren (Mașa) și Audrey Hepburn (Irina).

Cinematografia vieneză a realizat încă un film muzical închinat capitalei valsului. Intitulat „Viena, orașul visurilor mele”, filmul e regizat de Willi Forst și interpretat de Paul Hörbiger și Oskar Syma, doi dintre veteranii ecranului austriac, ca și de tînărul cuplu Erika Rehmerg-Adrian Hoven.

Reluarea, în cadrul unui festival, a tuturor creațiilor regretatului regizor sovietic Dovjenko, a prilejuit publicului moscovit reînălțirea cu pelicule mai vechi ca „Arsenal”, „Aerograd”, „Ivan” sau „Pămînt”, strălucite realizări ale marelui regizor.

Academia Americană a Filmului a acordat premiile Oscar pentru cele mai bune realizări ale anului trecut. E demn de menționat faptul că premiul pentru cea mai bună interpretare masculină a fost decernat actorului englez Alec Guinness, pentru rolul jucat în filmul „Podul de pe rîul Kwai”, film care demască cu putere agresiunea colonialistă din Malaya. Adăugăm că această producție a regizorului David Lean, de asemenea englez, rulează cu un deosebit succes pe ecranele sovietice.

Noul film maghiar „În miez de noapte” aduce primele ecouri în cinematografie în legătură cu evenimentele contra-revoluției din 1956. Scenariul aparține lui Lászlo Bank și Ivan Boldizsar, iar regia lui Gyerd Reves. În rolurile centrale apar Eva Rutkay și Miklos Gábor.

Ultimul cuplet se întitulează „Cea mai recentă producție a studiourilor mexicane, a cărei acțiune se desfășoară în lumea actorilor de periferie. Amestec de dramă și comedie, filmul, regizat de Juan de Orduna, lansează o foarte talentată actriță, tînăra Sarita Montiel.

La seria de lucrări inspirate din istoricele zile ale Marii Revoluții Socialiste se vor adăuga două noi filme, care se realizează actualmente în regia a doi dintre cei mai încercați regizori sovietici: „În zilele lui Octombrie”, la care lucrează Serghei Gherasimov, și „Primele zile”, pe care îl pregătește F. Ermier.

REDACȚIA: BUCUREȘTI Casa Poștală 3507 of. 33
PIAȚA ȘCÎNTEII Tel. 7.60.10, Int. 1744

ABONAMENTE:

la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR:

3 luni: 26 lei
6 luni: 52 lei
un an: 104 lei

OMENIREA ACUZĂ!

A. A. Gromiko, ministrul Afacerilor Externe al U.R.S.S., a demascat în cadrul conferinței de presă de la 18 aprilie, provocările americane.

... COMANDAMENTUL MILITAR AL S.U.A. A TRIMIS ÎN REPETATE RÎNDURI ÎNSPRE UNIUNEA SOVIETICĂ AVIOANE ALE AVIAȚIEI STRATEGICE AVÎND LA BORD BOMBE CU HIDROGEN.

PUTEȚI SPUNE CĂ SÎNT PREA ASPRE CUVINTELE MELE CÎND VORBESC DESPRE ACESTE ACȚIUNI PROVOCATOARE ȘI LIPSITE DE RĂSPUNDERE ALE COMANDAMENTULUI MILITAR AMERICAN. DAR VORBESC ASTFEL, NUMAI PENTRU CĂ MĂ CUPRINDE ÎNGRIJORAREA CÎND MĂ GÎNDESC CĂ, ÎN ATMOSFERA PSIHOZEI MILITARE AȚIT DE CARACTERISTICĂ ANUMITOR CERCURI DIN ȚARA DV., SE POATE DEZLĂNȚUI PE NEAȘTEPTATE O TRAGEDIE MONDIALĂ CU MILIOANE ȘI MILIOANE DE VICTIME OMENEȘTI.

AȘTEPTĂM CA GUVERNUL S.U.A. SĂ PUNĂ NEÎNTÎRZIAT CAPĂT ACESTUI JOC PRIMEJDIOS CU FOCUL".

(Din mesajul adresat de N. S. Hrușciov lui D. Eisenhower).

L'URSS porte plainte au Conseil de Sécurité contre les raids atomiques américains EN DIRECTION DE SON TERRITOIRE

H-FLIGHTS CAN CROSS 'BRINK' Russia protests to the U.N. THE Soviet Union today submitted to the Security Council the grave threat to world peace caused by flights of hydrogen bombs.

Sondersitzung Sicherheitsrat Amerikanische Flugzeuge mit H-Bomben provozieren an den Grenzen der UdSSR Gromyko: USA spielen mit dem Feuer

La Pentacon, în prezența lui William M. Holaday, asistent special al ministrului de război al S.U.A., se discută. Ce anume? Fără îndoială că planuri ale unor acțiuni menite să mențină lumea în pragul războiului atomic.

Acțiunile provocatoare americane oglindite în presa lumii.

PER IMPEDIRE CHE LA GUERRA ATOMICA SCOPPI PER UN CASO O PER UN ERRORE Mosca chiede l'intervento delle Nazioni Unite per i voli dei bombardieri americani verso l'U.R.S.S. La conferenza stampa di Gromyko e il piano di Consiglio di Sicurezza - Eisenhower annuncia i voli dei bombardieri americani - I colloqui degli ambasciatori occidentali a Mosca UN ARRETOLO DI KURBATOV PER ILUSTRO